dum Principi amico Epiſcopi : & tamen textus
decidit ſic ordinatum ex miſericordia eſſe tole-
randum in ordine, ea præcipua ratione, quia tam
ipſe presbyter, quàm Epiſcopus factum ignora-
vit. Ergo à contrario ſecus ſi ſciviſſent: & confir-
matur, quia ſi non licet abſque vitio ſimoniæ ſibi
viam ſtruere ad futuram electionem removendo
impedimenta, ut concluſum eſt in caſu præcedē-
ti; longe minus id licebit diſponendo per inter-
poſitā perſonā Cardinales electores ad eligendū.
108 Fallit hæc concluſio quando eligentes erant
aliàs electuri; tunc enim datio pecuniæ etiam de
voluntate electi non vitiat electionem, ex quo
aliàs erat eligendus, arg. l. *3 Cod. ex falſo inſtrum.*
c. *Cum I. & A ſupra de re iudic.* & §. *ult. 1. q. 6.* ubi
hoc videtur expreſſum. Sicut dicimus preces non
109 inducere ſimoniam, ex quo eligendus aliàs erat
idoneus, de quo in c. *Tua, ſupra de ætat. & qualit.*
& in hac opinione reſidet hic Goffred. Et quam-
vis gloſſa ſecunda Vincent. & alii teneant ſimo-
niam eſſe, non obſtante quod electores eſſent aliàs
electuri, ut nos ſupra firmavimus *n. 19.* tamen opi-
nio gloſſæ, & ſequacium procedit quando pecu-
nia de voluntate electi data fuit ipſiſmet electori-
bus; tunc enim ſimoniaca eſt electio, nec attendi-
tur qua intentione Cardinales elegerint, ut ibi
diximus. Secus verò ſi pecunia etiam de conſen-
ſu electi fuerit data extraneo votū non habenti,
ut in hoc caſu; quia tunc licèt electus ſit ſimonia-
cus, electio tamen non eſt ſimoniaca; ita ſingulari-
110 ter declarat Hoſtien. in c. *Tanta, n. 1. in ver. Præter
ſimoniacum, verſ. Item nota, ſupra eod.* dicens : (Item
nota quod ſi quis obtinuerit ordinem, vel bene-
ficium dando pecuniam non ordinatori, ſed alii
quod obtenturus erat etiam ſi pecuniam non de-
diſſet, non eſt ſimoniacum, arg. §. *fin. 1. q. 6.* ſin
autem aliàs non erat obtenturus, vel etiam obtē-
turus erat ſi ordinatori dedit, ſimoniacum eſt, c.
Quam pio, & c. *Quaſitum, 1. q. 2. & q. 3.* c. *Si quis ob-
iecerit*, & c. *fin. & q. 6. c. 1.*) Hactenus Hoſtien. cū
quo ſimpliciter tranſeunt *hic* Io. Andr. *n. 5.* Butr.
n. 7. verſ. Dic ſi pecunia, & Anchar. *in fin.* Et quam-
111 vis in hoc articulo Abb. *n. 5 verſ. Sed adverte*, con-
cordando opiniones teneat ſimoniacam eſſe ele-
ctionem quando pecunia ab ipſomet electo, vel
de illius voluntate tradita, vel promiſſa fuit ex-
traneo, præſertim amico, vel conſanguineo eli-
gentium, non obſtante quod aliàs fuiſſent eum e-
lecturi, & cum Abb. conſentiant Marian. Socin.
n. 8 verſ. Conclude, & Io de Anan *n. 5. verſ. Sed ad-
verte.* Tamen non videtur recedendum à diſtin-
ctione Hoſtien. tum ob illius authoritatem, & ſe-
quacium: tum quia multum intereſt an pecunia
ab electo data fuerit extraneo votum non haben-
ti ad hoc, ut preces, vel authoritatem ſuam inter-
ponat cum electoribus, ut eum eligant ; an verò
ab ipſo electo, vel ab alio data fuerit ipſiſmet ele-
112 ctoribus. Nam in primo caſu quamvis electus
ſimoniam commiſerit eo quod pio jure ſpirituali
quærendo non debeat aliquid dari, ut notatur in
c. *Ad aures, ſupra eod.* & locus regiminis quæren-
tibus & ambientibus ſit denegandus, c. *In ſcriptu-
ris, 8. q. 1.* tamen electio ipſa non eſt ſimoniaca,
cùm electores pecuniam non receperint, & aliàs
electuri eſſent.
In ſecundo autem caſu, cùm pecunia fuerit tra-
dita electoribus, electio non fuit libera, & fortè
electores mutaſſent opinionem ſi pecuniam non
accepiſſent: unde electio proculdubio eſt infecta,
& ſimoniaca, ut in juribus ſupra citatis ab Hoſt.
Præterea in primo caſu cùm electores crimen non
commiſerint, benè probare poterunt ſe aliàs ele-
cturos fuiſſe ſecundum ea, quæ dicta ſunt ſupra
n. 19. Secus in ſecundo caſu, quia tamquam crimi-
noſi, & in facto proprio deponentes non eſſent
audiendi; & ſic rationes, quas hic ponderat Io.
Andr. *n. 5. in gloſ. 2.* vigent tantummodo in hoc ſe-
cundo caſu, non autem primo; unde ipſe conſen-
tit cum opinione Hoſtien. licèt Butr. *n. 7.* eum ali-
ter intelligat, & non benè ſecundum Abb. & Io.
de Anan. *locis citatis.* Hoc autem multò magis pro-
cedit in terminis Extravag. Iulii II. quæ non ir-
ritat electionem ſimoniaci, ſed electionem cele-
bratam per ſimoniam; & requirit ut electus non
tantùm ſit ſimoniacus, ſed etiam ut ſimoniacè e-
lectus fuerit, ut patet ex dictis ſupra *n. 27.*

De Simonia.

Cap. Licèt Heli.

SVMMARIVM.

1 *Monachi de ſimonia, periurio, dilapidatione, & inſufficientia ſuum denunciare poſſunt Abbatem.*
2 *Abbas adverſus teſtes deponentes contra eum ſuper ſimonia in iudicio Inquiſitionis poteſt excipere quod ſunt inimici, & conſpiratores: alias verò exceptiones criminum opponere non poteſt.*
3 *Prælati, qui non corrigunt ſubditos, dicuntur eos occidere, & puniuntur à Deo tam in hoc ſæculo, quàm in futuro, & n. ſeq.*
4 *Heli ſummus Sacerdos qualiter fuerit punitus à Deo, quia filios non corripuerat.*
5 *Correctio duplex coactiva, & oſtenſiva, ſeu fraterna, & utraque eſt in præcepto.*
6 *Correctio coactiva eſt actus iuſtitiæ, correctio fraterna eſt actus charitatis.*
7 *Prælatus non debet eſſe facilis ad credendum in præiudicium alterius.*
8 *Credendi facilitas, ceſſante proximi præiudicio, eſt ſignū ſimplicitatis, & iuſtitiæ.*
9 *Monitio requiritur in iudicio inquiſitionis etiam ſi fiat ad denunciationem alterius.*
10 *Prælatus ex ſola pendentia iudicii ſuper dilapidatione nō removetur, niſi alia probatio adſit.*
11 *Sufficiunt tamen coniecturæ.*
12 *Prælatus convincitur eſſe ſuſpectus de dilapidatione ſi probetur Eccleſiam fuiſſe divitem, & nunc eſſe pauperem.*
13 *Nec excuſatur, ſi dicat ſe expenſas feciſſe attenta conditione ſuæ magnæ nobilitatis.*
14 *Expenſæ reſtringi debent à Prælato quantumcumque nobili iuxta facultates Eccleſiæ.*
15 *Dilapidatio dicitur cùm res immobiles alienantur; cùm verò mobiles, dicitur quaſi dilapidatio.*
16 *Teſtes in crimine læſæ maieſtatis, hæreſis, & ſimoniæ admittuntur & criminoſi, dummodo non ſint conſpiratores, vel inimici capitales.*
17 *Epiſcopus an poſſit facere edictum, ut quilibet clericus oſtendat titulum ſui beneficii ſub pœna privationis, & n. ſeqq. uſque ad n. 34.*

Cleri-

18 *Clericus poßidet Eccleſiam, Diœceſanus dicit quod minus canonicè eam tenet : Clericus petit libellum ſibi offerri : Epiſcopus vult inquirere dicens collationem ad ſe devolutam, an erit locus recuſationi.*
19 *Titulum ſuæ poſſeßionis licèt non cogatur quis oſtendere, tamen ſpeciale eſt in poſſeſſore beneficii, ut cum de inſtitutione agitur, eam probare debeat per inſtrumentum. & n. 23.*
20 *Intellectus cap.* Ordinarii, de off. ord, lib. *6. & n. 21. & n. 25.*
Beneficia plura curata, vel alias incompatibilia obtinentes cogi poſſunt ab Ordinariis ad ſuas diſpenſationes exhibendas, n. 20
21 *Et quid in obtinentibus unum, vel plura compatibilia, & n. ſeqq.*
22 *Statutum Epiſcopi privans Beneficiatos, qui infra menſem titulum inſtitutionis ſuæ in memorialibus Epiſcopi non ponunt, validum eſt.*
23 *Beneficii poſſeßio non ſufficit ſine canonica inſtitutione.*
24 *Titulum ſui beneficii non cogitur clericus oſtendere quando tertius agit contra ipſum, allegans ſe habere ius in præbenda.*
25 *Argumentum à contrario ſenſu non ſemper pro lege, & certa ratione ſuſcipitur.*
26 *Epiſcopus in viſitatione poteſt cogere clericos viſitatos ad exhibitionem ſuorum titulorum ex ſententia S. Congregationis Concilii.*
27 *Beneficiatus an cogi poßit oſtendere titulum ſui beneficii, ſi eius poſſeßio ſit antiqua, & n. ſeqq.*
28 *Et an ſit admittendus ad probationem per iuramentum. & num. 29. & 30. & 32. & quæ poſſeßio ad hunc effectum dicatur recens, vel antiqua. n. 31.*
30 *Epiſcopi noviter promoti ſolent publicare edictum generale, ut unuſquiſque teneatur fidem facere de titulo ſui beneficii.*
31 *Poſſeßio dicitur antiqua ad effectum præſumendi titulum ſi ſit decennalis.*
32 *Clericus qui per decennium poſſedet plura beneficia incompatibilia, & allegat ſe titulum amiſiſſe, an ſit admittendus ad probationem tituli per iuramentum.*
33 *Beneficia incompatibilia obtinentes cogi poſſunt ab Epiſcopo ad diſpenſationem exhibendam, & titulos oſtendendos, non obſtante temporis longinquitate, niſi beneficia ad iuriſdictionem Epiſcopi non ſpectarent.*
34 *Epiſcopus in Civitate poteſt compellere clericos ad oſtendendas dimiſſorias, quarum vigore ordinati ſunt.*

1 LICET HELI. Abbas Antiquus ſic ſum-
mat hanc Decretalem. Monachi de ſi-
monia, perjurio, dilapidatione & in-
ſufficientia ſuum denunciare poſſunt
2 Abbatem: ſed melius Ioannes Andr. & communi-
ter ſequentes ſummant ſic: Abbas adverſus teſtes,
qui depoſuerunt contra eum de ſimonia in judi-
cio inquiſitionis, excipere poteſt, quod ſunt ini-
mici, & conſpiratores: alias verò exceptiones cri-
minum opponere non poteſt. Hoc dicit. Dividi-
tur, ut per Io. Andr.
3 Nota primò ibi, *In ſe bonus exiſteret* ; durum ver-
bum pro Prælatis, ſecundum Abbatem Antiq.
hic n. 2. quia quantumcumq; boni ſint, tamen ſi nō
corrigunt ſubditos, puniuntur à Deo, non ſolum
æternaliter, ſed etiam in hoc ſæculo, ut *hic*, & in
c. *Legant Epiſcopi, 37. diſt.* quia non corrigendo
4 dicuntur occidere, c. *Epheſius, 43. diſt.* Vnde Heli
Summus Sacerdos, licèt in ſe bonus, tamen quia
efficaciter filiorum exceſſus non corripuit, ipſis
filiis in bello peremptis, cecidit de ſella retroſum,
& fractis cervicibus expiravit, ut in textu; & Do-
minus revelavit Samueli ſe judicaturum domum
Heli, quia noverat filios ſuos indignè agere, &
eos non corripuerat. Hiſtoriam habes, *lib. 1. Re-
gum cap. 3. & 4.* eamque complectitur Abbas An-
tiquus his verſibus :
Funere crudeli fractis cervicibus Heli,
Corruit à ſella triſti veniente novella.
5 Corruptè enim legitur Chriſto veniente. Intelli-
gitur autem hoc cap. non ſolùm de correctione
coactiva, quæ fit à Prælato per pœnæ impoſitio-
nem ad bonum publicum, ut alii timentes à pec-
cato deterreantur, ſed etiam de oſtenſiva, ſeu fra-
terna, quæ fit à Prælato ad emendationem proxi-
mi; utraq; enim eſt in præcepto, ut docet S. Tho-
6 mas *in 2. 2. quæſt. 33. art. 2. in corp.* ſed coactiva eſt
actus juſtitiæ, fraterna verò eſt actus charitatis,
ut idem tradit *d. a. 2. ad tertium.*
Secundò nota in verſ. *contra quos*, tres modos
procedendi ſuper crimine, videlicet per accuſa-
tionem, denunciationem, & inquiſitionem: con-
cordat textus in c. *Qualiter, & quando, il ſecondo,
ſupra de accuſat.* in quibus autem differant ipſi tres
modi notat Speculator *in tit. de iuriſd. §. 1. n. 33.*
& ſcripſi plenè in dict. cap. *Qualiter in 3. q. à n. 68.
uſq. ad n. 83.*
Tertiò nota ibi, *Clamoſa debet inſinuatio præve-
nire* ; ad ſpecialem inquiſitionem ſuper certo
crimine, & contra certam perſonam proceden-
dum non eſſe niſi infamia præcedente, ut hic, &
in d. c. *Qualiter, il ſecondo*, & ibi dixi in *prima q. à
n. 40. de accuſat.*
7 Quartò nota ibi, *Non facilè credere*, Prælatum,
vel judicem non debere eſſe facilem ad credendū
his, quæ aſſeruntur : quod verum eſt quantum ad
præjudicium alterius, c. 1 *Cum duobus*, cap. *ſeqq.
3. q. 9.* & ita intelligitur c. *Non ſolum, 11. q. 3.* & c.
8 *Si quid verò 86. diſt.* Sed ceſſante proximi præjudi-
cio facilitas credendi non eſt vituperanda, quin
potius laudanda, quia eſt ſignum innocentiæ, id-
eſt ſimplicitatis, & juſtitiæ, ut c. *Innocens*, juncta
gloſ. *1. 22. q. 4.* & cap. *In cunctis, 11. q. 3.* unde *pri-
mo ad Corinth. c. 13. 7 Charitas omnia ſuffert, omnia
credit*; ad quod vide bonam gloſ. in c. *Quam ma-
gnum, in ver. Non poſſunt, 23 q. 4.*
9. Quintò nota in verſ. *Contra quos*: quod quando
fit inquiſitio contra aliquem ſuper crimine in
vim præcedentis denunciationis requiritur, ut
præcedat monitio: quod probat ſingulariter iſte
textus ſecundum Marian Socin. *hic n. 16.* & Aret.
in cap. *Qualiter, & quando n. 39. verſ. Et probatur
iſta concluſio, ſupra de accuſat*; nam hic controverte-
batur inter denunciatores, & denunciatum, quod
non præceſſiſſet trina monitio, prout requireba-
tur, & determinat Papa, quia intendebat præce-
dente fama procedere ex officio; idcircò curandū
non eſſe de illa cōtroverſia, quinimo ex fine hu-
jus literæ, & cap. *Per tuas infra eod. apparet*, quod
ipſimet monachi, qui denunciaverunt Abbatem,
proſequebantur inquiſitionem; de quo dic ple-
nius, ut per Aretin. *loc. cit.* & per Mart Socin. in
eod. c. *Qualiter, in 9. q.* & ibi dixi *n. 83.*

Sextò

10 Sextò nota in verſ. *Quia verò*: ex ſola pendentia judicii ſuper dilapidatione Prælatum non eſſe removendum ab adminiſtratione, ut *hic* per Mar. Socin. *num. 17* & tenet Innoc. *num. 4. in ver. Quaſi de dilapidatione* dicens: Nota non per ſolam accuſationem removetur, niſi alia probatio adſit, ut *hic*. Nec obſtat, quod tutor pendente iudicio ſuper ſuſpicione debeat ab adminiſtratione abſtinere ut § *Si quis*, inſtit. *de ſuſcept. tut.* & l. *Eum quem*, C. *Eodem*; quoniam aliud eſt in tutore, qui non habet niſi nudam adminiſtrationem, ſicut & procurator, unde facilius removetur, argumen. l. *Quæ omnia*, ff *de procurator.* Aliud eſt in Prælato, qui jus habet in rebus ad dignitatem pertinentibus; & idcircò difficilius ei tollitur adminiſtratio, ſecundum Innocen. ubi ſupra, & ſcripſi pleniùs in cap. *Qualiter, & quando*, *il ſecondo*, *in primo not. ſupra de accuſat.* & ibi vide plures differentias inter Prælatum, & tutorem. Requiritur ergo, ut probetur dilapidatio ad hoc ut Prælatus ab adminiſtratione removeri poſſit: ſufficit tamen
11 probatio ex ſolis conjecturis, ut probat hæc littera, ſecundum Hoſtien. *num. 9. verſ. Probatur autem ſuſpicio*, Io. Andr. *num. 14.* & Mar. Socin. *n. 18.* Quinimò quantumque leviter appareat de ſuſpicione dilapidationis, ab adminiſtratione removetur, ut inquit Innoc. *d. num. 4. in verb. Quaſi de dilapidatione*, & ex illo Hoſtien. *n. 8.* per l. *Quod ſi fortè, de ſolut.* l. *Tutor. C. de ſuſpect. tutor.* & c. *Quia, 3. q. 2.* quod eſt ſpeciale in hoc crimine ſuſpicionis, dilapidationis, ſecundum Mar. Socin. *d. n. 18.* Maximè quia ſuſpectio pendente lite non eſt magni præjudicii, aliàs verò in criminalibus probationes debent eſſe luce clariores, l. *final. C. de probat.* quæ eſt canonizata in cap. *Sciant cuncti, 2. quæſt. 8.*
12 Septimò nota ibi, *non modicam ſummam pecuniæ.* Vnum modum convincendi Prælatum de ſuſpicione, dilapidatione, videlicet probando Eccleſiam fuiſſe divitem, & nunc eſſe pauperem, ſeu
13 Eccleſiam non fuiſſe ære alieno gravatá, & nunc eſſe, nec excuſatur Prælatus, ſecundum Hoſt. *n. 9.* ante medium, ſi dicat ſe expenſas feciſſe attenta
14 conditione ſuæ magnæ nobilitatis, quia quantũque ſit nobilis, debet reſtringere, & moderari expenſas juxta facultates Eccleſiæ prout juriſconſultus conſulit tutori in adminiſtratione rerum pupilli, ut l. *Ius alimentorum*, § *In amplis, ff. Vbi pupilli educ. debet.* ad hoc tamen vide quod ſcripſi in cap. *Si quis ſanè n. 29. & ſeqq ſupra de pecul. cleric.*
15 Octavò nota ibi, *Quaſi dilapidatione*, ex conſumptione rerum mobilium non dici propriè dilapidationem, ſed quaſi dilapidationem: nam dilapidatio propriè dicitur alienatio bonorum immobilium, ut ff. *de reb. eorum*, C. *de prædiis minor. per totum*, & hanc differentiam colligunt *hic* Hoſtien. *n. 7.* Io. Andr. *n. 11. in verb. Quaſi.* Abbas, *n. 9. in eod. ver.* & reliqui omnes.
16 Vltimò nota in verſ. *Aliis aſſerentibus.* In crimine læſæ majeſtatis admitti teſtes indifferenter, etiam criminoſos, dummodo non ſint conſpiratores, vel inimici, ſcilicet capitales, ut in cap. *Proximo infra eod.* Simile in crimine hæreſis favore fidei, ut cap. *Filij, in fin. de hæret. lib. 6.* & in ſimoniaca pravitate eſt caſus in hoc cap. ſecundum omnes, *in ſummario*, & in d. c. *Proximo.* Hæc enim crimina quantum ad accuſandum, & teſtificandũ patificantur, ut *hic*, & in cap. *Sanè, 15. q. 4.* ſecundum Hoſtien. *hic. n. 11.* Differunt autem in multis, & per eum.
17 Extra gloſſam quærunt Doctores hic, an Epiſcopus poſſit facere edictum, ut quilibet clericus oſtendat titulum ſui beneficii ſub pœna privationis.

Emerſit aliàs hæc quæſtio, ut in ſubjecta facti ſpecie.

Conqueſtus eſt Archiepiſcopus Sipõtinus, quod Archiepiſcopus Tranenſis in viſitatione Eccleſiæ S. Iacobi inſtituta ex auctoritate tum S. Concilii Tridentini, tum S. Congregationis eiuſdem Concilii Interpretis compellere tentaverit Clericos ad oſtendendum titulos ſuorum beneficiorum, & dimiſſorias, quarum vigore ordinati ſunt. Sed nihil affert unde querela appareat juſta: nam jus, & conſuetudo expoſcit, ut Viſitator inquirat de titulis illorum, ſaltem beneficiorum, quæ obtinentur in Eccleſia quæ viſitatur, præſertim ſi curata ſit, cap. *Ordinarij, de offic. Ordinar. lib. 6.* ubi Archid. *num. 1.* inquit, (Si Clericus malè tenet Eccleſiam, certum eſt, quod animam ſuam damnat, & aliàs animas Parochianorum ipſius Eccleſiæ decipit, c. *Dudum il ſecondo, ſupra de elect.* & ideò inquiſitio fit de talibus etiam generalis, cap. *Grave, ſupra de præbend.* Vnde ſecundum Innocentium in cap. *De cætero, num. 1. verſ. Item Epiſcopo, de tranſact.* relatum ab Archid. *ubi ſupra*: ſalvum manet Epiſcopi jus in inſtitutione alicujus clerici etiam ex officio ſuo ratione ſuæ iuriſdictionis inquirendi contra eum: & quod talia per officium expediantur, patet in cap *Vnico, ſupra, Vt eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione, &c.* ad idem cap. *Pernicioſam*, & c. *Irrefragabili, de offic. Ordinar.* & cap. *Ad aures, de exceſſ. Prælat.*) & notat ipſe
18 Archid. in cap. *Non eſt, n. 2. de conſuetud. lib. 6.* & in hac opinione fuit Hoſtienſis *hic n. 4.* ubi ſic format quæſtionem, (Quod ſi clericus poſſideat eccleſiam diœceſanus dicit, quod minus canonicè eam tenet. Clericus petit, ut offeratur libellus: ſed dicit Epiſcopus, ego volo inquirere, cum tanto tempore vacaverit eccleſia, ut jure ad me devoluta ſit conferendi poteſtas. Reſpondet clericus, ideò magis habeo vos ſuſpectum, quia quaſi cauſam veſtram proſequimini: numquid igitur eſt locus recuſationi ex hac cauſa? Reſolvit Hoſtienſis non eſſe locum, quia ſicut à correctione non appellatur, ita nec occaſione correctionis poterit fieri recuſatio. Et ſic videtur loqui c. *Super eo, il ſecondo, §. In cauſis, de appellat.* Neque offerendus eſt libellus, quia niſi clericus probet ſe canonicè inſtitutum, hoc eſt auctoritate diœceſani, vel alterius, ad quem ſpectat, omnino removendus eſt ex officio etiam ſine libello, cap. *Ex frequentibus, ſupra de inſtitut.* Non eſt ergo dandus libellus, nec differenda inquiſitio, quia in talibus periculum eſt in mora, ſecundum ea, quæ leguntur, & notantur in cap. *fin. in princ. infra de pœn.* in cap. *Matthæus, ſupra eodem*, in cap. *Cum inter univerſas*, & in cap. *Ne pro defectu, ſupra de elect.* Nec obſtat textus in cap. *Conquerente, ſupra de reſtitut. ſpoliat.* quia ibi nullus ordo ſervatus fuit, ſed Epiſcopus non citatum, non confeſſum, non convictum, nec aliqua præmiſſa inquiſitione clericum illum voluntate capitanea beneficio ſpoliavit;) Ita Hoſtien. cum quo totidem ferè verbis concordant *hic* Io. Andr. *num. 7.* Butr. *num. 13.* Cardin. *n. 7.* Anchar. *eod. num.* Abb. *num. 22.* Ioan. de

Anan.

19 Anan. *num. 27.* & Felin. *num. 17.* Pro hac ſententia addit Goffredus in cap. *Ex inſinuatione de procurat.* relatus ab Archidiacono in d. cap. *Ordinarii num. 1 de officio Ordinar. lib. 6.* Speciale eſſe, ut cum agitur de inſtitutione, detinens probare debeat ſuam inſtitutionem per inſtrumentum: & eſt ſimile in cap. *Legum, 2. q. 1.* Sicut eſt ſpeciale in eo, qui poſſidet, vel pro hærede, vel pro poſſeſſore, ut l. *Cogi*, C. *de petit. hæredit.* & in liberto Eccleſiæ, qui quamvis ſit in quaſi poſſeſſione libertatis, nihilominus probare cogitur ſuam manumiſſionem, ut cap. *Longinquitate*, & cap. *Liberti, 12 q. 2.* & ita in his caſibus non obtinent jura, quæ dicunt non debere poſſeſſorem cogi ad oſtendendum titulum ſuæ poſſeſſionis, §. *1. 2. q. 5.* gloſ. in cap. *1. in ver. Titulum, de præſcript. lib. 6.* & quod actore non probante reus abſolvitur, cap. *Vnico, Vt eccleſiaſtica benef.*
20 Sed dices Concilium Lugdunenſe in d. c. *Ordinarii, de off. Ordin. lib. 6.* loquitur de obtinentibus ex diſpenſatione plura Curata, ut aliàs incompatibilia beneficia, ſtatuitque ut tales compellantur ab Ordinariis exhibere ſuas diſpenſa-
21 tiones. Ergo obtinentes unicum beneficium, vel plura compatibilia cogi non poterunt ad ſuos titulos exhibendos: & ita in puncto reſpondit Petr. de Anchar. *in conſ. 60.* incipien. *Duplici ratione*: ubi conſuluit ſententiam Vicarii Epiſcopi ſuper privatione beneficiorum propter non exhibitum titulum in termino fuiſſe nullam eo præcipuè fundamento, quia in ſuo caſu non agebatur de obtinentibus beneficia incompatibilia: & ideò dictum cap. *Ordinarii*, in quo Vicarius ſe fundavit, non faciebat ad propoſitum, quia loquitur, cum quis poſſidet contra jus commune plura curata, vel dignitates, quo caſu præſumitur contra ipsũ poſſeſſorem. Non mirum ergo ſi Ordinarius poteſt illum arctare, ut titulum oſtendat, quia præſumitur illicitè poſſidere, cap. *Contra morem*: ubi hoc tenet gloſ. *in verb. Oſtendi, 100. diſt.* Secus verò cùm quis poſſidet beneficia ſimplicia, quod poteſt ſecundum jus commune, ut cap. *Cum iam dudum, de præben.* Tunc enim poſtquam Ordinarius paſſus eſt eum ſemel poſſidere, niſi oſtendat, quod minus canonicè poſſideat, non poteſt eum propter titulum non exhibitum ſpoliare, c. *Ex ore, de his, quæ fiunt à maior. par. Capituli*, c. *Diverſis, de cler. coniugat.* ita Anchar. qui addit hoc ipſum tenuiſſe Zenzelinum in d. c. *Ordinarii*: & ſe idem ibi ſcripſiſſe: & ſequitur illud conſilium Felinus *hic n. 17. verſ. Quinta concluſio*, & verſ. *Limita primo.*

Sed quidquid dicant iſti, veriùs videtur Epiſcopum ex officio poſſe quemlibet clericum ſibi ſubjectum compellere ad exhibitionem tituli, etiam ſi unicum obtineat beneficium; & in hoc caſu, id eſt de clerico obtinente eccleſiam in ſingulari, & non plures eccleſias loquuntur, Hoſtien. Archid. & ſequaces, & probant illorum rationes; & ita Hoſtienſem intellexit etiam Feder. de Sen. *in conſ. 234. ſuper primo, n. 3. col. 3. in princ. verſ.*
22 *Et eſt ſimile*: Et idem tradidit Ioan. Andr. in cap. *Mora, n. 8. & 9. de reg. iur. lib. 6.* ubi firmat Epiſcopũ poſſe facere ſtatutum, ſeu edictum quo privet beneficiatos, qui infra menſem titulum inſtitutio-
23 nis ſuæ in memorialibus Epiſcopi poni non faciunt: & valere tale ſtatutum, quia eſt juri conſonum, cum ad Epiſcopum ſpectet ſcire qualiter ſubditi ſua beneficia retineant, & ſubditi de ſua inſtitutione fidem facere debent, cum poſſeſſio ſine canonica inſtitutione non ſufficiat, c. *Beneficium, de reg. iur. lib. 6.* Lapus *alleg. 78. Vacaverat Eccleſia, n. 11. verſ. Ad tertiam quæſtionem*, & *allegat. 89. Factum ſuper quo, num. 15. circa medium, verſ. Et faciat ad hoc ſecundum eos*, Romanus *conſ. 177. Licuit ipſi Notario, num. 3.* ubi ait, communem eſſe deciſionem, ut Epiſcopus ex proprio officio poſſit clericum beneficiatum compellere ad oſtendendum titulum ſuæ poſſeſſionis. Et pro hac parte eſt gloſſa ordinaria, & notabilis in cap. *Beneficium, in ver. Obtineri, circa medium, verſ. Et nota*, quod hæc regula *de regul. iur. lib. 6* Vbi primo ex regula illius textus ſumit argumentum contra clericum, qui eſt in poſſeſſione beneficii ſui, & petitur ab eo titulus poſſeſſionis, ſcilicet inſtitutio, quod teneatur illam oſtendere, & hoc probat per rationes Goffredi, Hoſtienſis, & Archidiaconi ſuperiùs relati: deinde arguit in contrarium per jura, quæ dicunt neminem cogendum oſtendere titulum ſuæ poſſeſſionis; tertiò recitat opinionem Ioannis, & Laurentii in cap. *Contra morem, 100. diſt.* quod clericus habens duo benefica cogitur dicere titulum: habenti autem unum ſolum ſufficit poſſeſſionem oſtendere. Demum ſolvit gloſſa dicens primam opinionem eſſe veram, cum Epiſcopus ex officio vult videre inſtitutionẽ
24 clerici, & hoc probari in cap. *Dilecto, de præbend.* & in cap *Vnico, Vt eccleſiaſtica beneficia*; ſecundum verò opinionem dicit procedere quando tertius agit contra clericum fortè allegans ſe habere jus in præbenda: tunc enim actor, qui aſſeverat, probare debet, ut cap. *Actor. 6 quæſt. ult.* & d. cap. *un.* & l. *Actor. C. de probat.* & cum hac conciliatione gloſſæ tranſeunt ibi communiter Canoniſtæ, & Felin *hic n. 16.* & communem dicit Rom. *in præallegat. conſ. 177. in fin.* Stat igitur concluſio, quod Epiſcopus ex officio ſuo poteſt cogere clericum ad exhibitionem tituli, etiamſi unicum ſo-
25 lum poſſideat beneficium. Et quamvis textus in d. c. *Ordinarii, de offic. Ordinar. lib. 6.* loquatur in plu-
26 ribus Curatis, tamen, ut inquit Archid. ibi *num. 1.* circa medium, de talibus loquitur propter majus periculum; non tamen propter hoc prohibet de aliis beneficiis non curatis: nam non ſemper contrarius ſenſus auctoritatis pro lege, & certa ratione ſuſcipiendus eſt, ut legitur & notatur in c. *Si qui à ſimoniacis, 1. qu. 1.* atque hanc ſententiam puto ſequutam fuiſſe S. Congregationem Concilii, dum reſpondit viſitantibus Epiſcopis licere clericos viſitatos cogere ad exhibitionem ſuorũ titulorum: hujuſmodi enim coactio fieri poteſt, vel per ſubtractionem fructuum, vel per excommunicationem, vel per privationem beneficii, ſecundum Doctores. Aliàs quomodo cognoſcet viſitator onera fortè annexa beneficio, & quomodo providebit ne Eccleſia debitis fraudetur ſervitiis.

Verumtamen ut dicit Lapus *d. allegat. 78. n. 8.* Producens titulum etiam qui non ſit in forma authentica, excuſatur à pœna edicti, & idem ſi producat titulum infectum, Epiſcopus tamen poterit procedere, ut juſtificet titulum, ſed non poterit eum privare ex edicto, quaſi de titulo non docuerit, ut per eum.
27 Prædicta intellige vera in facto recenti, in antiquo enim aliud eſſet, ut dicit Hoſtien. *hic num. 5.*
28 *verſ. Supradicta intelligas.* Tum quia Prælatus

tamdiu tacuit, unde ei eſt imputandum, cap. *1. de frigid. & malef.* tum quia fortè ob temporis antiquitatem difficulter titulus probari poſſet; probationes enim citò cadunt, & ideò ad delationem juramenti fortè recurrendum eſſet in tali caſu, arg. l. *Hac conſultiſſima*, §. *At cum humana*, C. *Qui teſtamenta facere poſſunt*, & l. *Generaliter*, *in primo reſponſo*, C. *de reb. cred.* Et hanc declarationem Hoſt ſequuntur *hic* Io. Andr. *n. 7. ad fi. verſ. Intelligit* Hoſtien. Butr. *n. 13 verſ. Caſus eſt hodie*, Cardin. *n. 7. verſ. Non autem ſemper*, Anchar. *eod. n. 7. verſ. Et prædicta*, & Felin *nu. 10.* Calder. *conſ 302. alias 10 de rer. permut.* Feder de Sen. *in conſ. 234. col. 2 circa med. verſ. Et eſt ſimile*, Gemin. *conſ. 87. n. 2 verſ. Corroboratur*, Felin *conſ. 2. n. 27 & ſeq.* & dicit hic Io. de Anan. *n. 34. ad finem*, *verſ. Tu autem conſidera*, omnes Doctores tenere hanc diſtinctionem. An poſſeſſio ſit recens, vel antiqua.

29 Sed tu adverte ſecundum Abbatem *hic n 22. in fine*, & Io. de Anan. *n. 27.* quia hæc videntur contra notata per gloſ. & Io. Andr. in d. c. *1. de reg. iur. lib. 6.* & per Archid. in d. c. *Ordinarii, de off. Ordinar. eod. lib.* & cap. *Contra morem 100. diſt.* nam communis concluſio videtur eſſe, ut ex quo Epiſcopus tacitè conſentit, non poſſit amplius ex officio compellere ſubditum ad oſtendendum titulum. Quamobrem in hoc articulo diſtingue ſecundum eos; nam ut factum eſt antiquum, ſed ſuperior exquirens titulum nunquam conſenſit tacitè, vel expreſsè, ut quia de recenti adeptus eſt Epiſcopatum, vel diu ſtetit in captivitate; & tunc habebit locum opinio Hoſtienſis, quod propter facti antiquitatem admittatur probatio per juramentum, arg. l. *Si arbiter*, *ff. de probat.* & eorum, quæ notantur in c. *Illud*, *de præſumption.* militat enim aliqua præſumptio pro titulo, ex quo fuit to-
30 leratus per prædeceſſorem, & hanc opinionem Hoſt. ſic declaratam ſingulariter notabis ſecundum Abbatem, quia quotidie occurrit in practica: nam ſtatim atque in Epiſcopum aliquis promovetur, hodie ſolet publicare edictum generale, ut unuſquiſque teneatur fidem facere de titulo ſui beneficii. Itaque ſecundum Abbatem ſub *n. 23.* hæc quæſtio decidenda eſt inſpecta longinquitate temporis, & qualitate beneficii, & ſuperioris prædeceſſoris, qui illum toleravit: nam ſi factum ſit antiquum, ſeu non multum recens, & iſte ſuperior eum toleravit tamquam beneficiatum, tunc non erit cogendus ad illum titulum probãdum etiam per juramentum, quia ſuperior viſus eſt conſenſiſſe arg. c. *Ex ore*, *de his, quæ fiunt à maior. par. cap.* poteſt tamen ipſe ſuperior aſſumere in ſe onus probandi defectum tituli, arg. c. *Dilecto*, *de præb.* & l. *Cura*, *ff. de probat.* ſi verò ſuperior non conſenſit tacitè, vel expreſsè, tunc poteſt eum compellere ad faciendam plenam fidem de titulo, arg. d. c. 3. de inſtit. & notat præallegat. gloſ. in c. *1. de reg. iur. lib. 6.* & facit c. *Legi*, *2. q. 1.* & quod notat Innoc. in c. *Super his*, *n 11. ſupra de accuſat.*

31 Quod ſi quæras quando poſſeſſio beneficii dicatur recens, vel antiqua, Io. de Anan *hic n. 35* videtur concludere poſſeſſionem cenſeri antiquam quando eſt triennalis per Clem. *1. de ſequeſt. poſſeſſ. & fruct.* ubi ſecundum eum illa dicitur recens poſſeſſio beneficii, quando quis non poſſedit per completum triennium: ſed melius Felin *h. c. n. 11.* dicit ad hoc, ut poſſeſſio dicatur antiqua ad hunc effectum præſumendi titulum beneficii requiri decennium, quia ſic intelligunt Doctores in l. *Qui in aliena*, *ff. de acquir. hered.* & tenet in cap. *Illud num. 8. ad finem*, *verſ. Unde dico*, *de præſumpt.*

32 Sed dubitari poteſt numquid ſufficiat talis probatio per juramentum juncta antiquitate temporis ſi jus commune ſit contra eum, qui beneficium poſſidet, ut quia obtinet duo beneficia incõpatibilia, aut ſit minor, vel aliàs incapax beneficii, & allegat ſe habuiſſe literas, diſpenſationis, ſed eas amiſiſſe: concludit Abbas *hic n. 24.* in eo, qui poſſidet plura beneficia contra jus commune non ſufficere tacitum conſenſum Epiſcopi ex diuturna tolerantia inſurgente, cum conſentire non poſſit, ad hoc d. c. *Ordinarii*, *de off. ordin. lib. 6.* quod loquitur indiſtinctè ſecundum eum.

33 Hodie eſt expeditum, quia Concilium Tridentinum innovando textum in d. c. *Ordinarii*, ſtatuit, ut Ordinarii locorum quoſcumque plura curata, aut aliàs incompatibilia beneficia eccleſiaſtica obtinentes diſpenſationes ſuas exhibere diſtrictè compellant: & S. Congregatio conſulta. An temporis longinquitas obſtet, ut obtinentes beneficia incompatibilia non poſſit compelli ab Epiſcopo ad diſpenſationem exhibendam, eorumq; titulos oſtendendos: Reſpondit non obſtare, niſi beneficia ad juriſdictionem Epiſcopi non ſpectarent, ut ſi eſſent membra S. Antonii Viennen, ſeu aliorum.

34 De exhibitione dimiſſoriarum idem ſentiendũ eſt, eo maximè, quia exercentes curam animarum in Eccleſia S. Iacobi approbandi ſunt ab Archiepiſcopo Tranen. & diœceſani ibi ſervientes dimiſſorias ab alio, quàm Archiepiſcopo Tranen recipere non poſſunt, juxta declarationem S. Congregationis. Cum ergò hinc ſtatus clericorum colligatur, an ſcilicet aliter promoti ſint ſuſpenſi, vel irregulares, & an idonei ſint ad curam exercendam, ſubterfugere non poſſunt, quin tales dimiſſorias oſtendant, idque pertinet nedũ ad diœceſanos, ſed etiam ad extraneos, quatenus inſervire intendant in d. Eccleſia, ut doceant ſe ritè ordinatos, vel dimiſſos à propriis Prælatis, ad hoc cap. *Cum nullus*, *de tempor. ordinat. lib. 6.* & *cap. 8. ſeſſ. 23.*

Procurator Archiepiſcopi Sipontini iteratis vicibus citatus nihil hucuſque ad fundandas querelas ſui principalis deduxit: quare videtur vel cauſæ cedere, vel judicium eludere, & neutro caſu amplius expectandus; ſed literis S. Congregationis arguendus quod clericos S. Iacobi animoſos, & contumaces reddat ad contradicendum ordinationibus, & decretis Archiepiſcopi Tranenſis in viſitatione legitimè inſtituta, & principaliter quoad hæc duo capita exhibitionis titulorum, & dimiſſoriarum. In reliquis ſi ſe gravatum indebitè ſenſerit ad S. Congregationem recurrat; interim decreta Archiepiſcopi Tranen. auctoritate Sacræ Congregationis emanata exequatur, alioquin noverit Tranen pœnas comminatas, & ſuſpenſas legitimè executurum. Et ita &c.

De Simonia,

Cap. Per tuas, il primo.

S V M M A R I V M.

1 CRedimus, *verbum à legislatore prolatum inducit iuris diſpoſitionem.*
2 *Idem de verbo*, videtur.
3 *Teſtes criminoſi concurrentibus qualitatibus hic præſcriptis admittuntur in criminibus exceptis, non tamen ut faciant plenam fidem, niſi coniunctis aliis adminiculis.*
4 *Simonia dicitur hæreſis, ad cuius comparationem cætera crimina quaſi pro nihilo reputantur.*
5 *Inimicitiæ in criminibus exceptis, niſi ſint capitales, non repellunt teſtes, ſed fidem minuunt.*
6 *Ordo iuris in cauſis regularium non ſolum in parte remittitur, ſed etiam fit aliqualis remiſſio iuſtitiæ.*
7 *Prælatus regularis ſi ſit captus à Turcis, vel Saracenis, an alius in eius locum eligi poſſit, anne ex captivitate reverſus in priſtinum ſtatum ſit reponendus: latè diſcutitur ut num. ſeqq. vſque in finem.*
8 *Prælati regulares, qui à Capitulo eliguntur, & à Superiore confirmantur, removeri non poſſunt niſi ex iuſta cauſa, & iuris ordine ſervato. & n. 44. & 45.*
9 *Non tamen in regularibus requiritur cauſa tam gravis, ſicut in ſæcularibus.*
10 *Priores minores, & officiales regulares removeri poſſunt pro libito Abbatis ſine vlla cauſa. & n. 41.*
11 *Beneficia regularia ſunt manualia, niſi ſint electiva.*
12 *Prælatus ab hoſtibus captus non eſt ipſo iure privatus ſua dignitate, nec privandus per ſententiam. & n. ſeqq.*
13 *Epiſcopo à paganis, vel ſchiſmaticis capto non inſtituitur alius in locum ipſius, ſed Capitulum adminiſtrat ad tempus. & n. 21. & 33.*
14 *Eccleſia per captivitatem Prælati non vacat verè, ſed fictè, ſeu interpretativè.*
15 *Dictio*, Acſi *fictionem importat.*
16 *Captivitas eſt mors civilis, quæ non æquiparatur naturali, niſi in caſibus in iure expreſſis.*
17 *Capti in bello ſervi capientium efficiuntur ſi bellum ſit iuſtum. & 38.*
Hoc tamen non obtinet in Epiſcopis captis à Turcis, vel Saracenis n. 19.
18 *Servitus eſt mors civilis, quæ morti naturali aſſimilatur.*
20 *Epiſcopus à Paganis, vel Schiſmaticis bello captus non efficitur ſervus capientium.*
21 *Vicarii iuriſdictio an expiret Epiſcopo ab hoſtibus capto.*
22 *Prælatus ſi efficiatur inhabilis etiam perpetuò non removetur, ſed datur ei coadiutor, vel adminiſtrator.*
23 *Captivorum calamitati eſt miſerendum. & 26.*
24 *Prælati regulares non ita pingue ius habent ſicut ſæculares.*
25 *Prælatus regularis etſi removeri poſſit levioribus ex cauſis, requiritur tamen delictum, & illius probatio.*
26 *Prælatus non debet privari iure ſuo propter captivitatem.*
27 *Captus ab hoſtibus, & poſtea reverſus recuperat omnia iure poſtliminij, tam ſecundum leges ſæculi, quàm ſecundum Canones. & num. ſeqq. & n. 33. & 43.*
28 *Clerico de captivitate redeunti Eccleſia debet reſtitui quantocumque tempore detentus fuerit. & num. 37.*
30 *Epiſcopus ab hoſtibus expulſus in alia Eccleſia intitulatus, ceſſante hoſtilitate reſtituendus eſt primæ Eccleſiæ, & qui medio tempore fuit ſubſtitutus, debet eam dimittere.*
31 *Beneficia ſub conditione non dantur, nec ad tempus.*
32 *Papa ſub conditione, & ad certum tempus poteſt aliquem inſtituere Prælatum.*
33 *Prælatus non poteſt inſtitui ſub conditione à iure inducta.*
34 *Marito ex captivitate reverſo reddenda eſt mulier, licèt medio tempore bona fide alteri nupſerit, nec habenda eſt ratio iuris civilis, aliud ſtatuentis.*
35 *Poſtliminij diffinitio.*
36 *Poſtliminij reverſis ſecundum leges datur actio reſciſſoria intra quadriennium; ſed ſecundum Canones recuperant omnia non obſtante quocumque temporis curſu, & n. ſeq.*
37 *Præſcriptio non currit durante captivitate.*
38 *Poſtliminii ius ſecundum Canones locum non habet quantum ad hoc, ut Chriſtiani ſervi efficiantur capientium, ſed bene quantum ad hoc, ut reverſi omnia recuperent.*
39 *Poſtliminio carent qui armis victi turpiter ſe dediderunt.*
40 *Clerici non debent movere arma corporalia etiam contra hoſtes, nec propria perſona pugnare, ſed tamen adeſſe, & hortari.*
41 *Poſtliminij ius non habet locum in officiis minoribus regularium, ſed bene in prælaturis electivis, etiamſi non ſint perpetuæ, ſed ad certum tempus, & n. ſeq.*
42 *Tutor ſi ſit captus ab hoſtibus, deſinit eſſe tutor, ſed reverſus recipit tutelam iure poſtliminij.*
43 *Poſtliminio reverſus ſtatum recuperat priſtinum, & munera etiam civilia, & cuncta ei incolumia ſervantur.*
44 *Poſtliminium duo habet capita; alterum fundatur ſuper veritate, alterum ſuper fictione.*
45 *Captus à Piratis, vel latronibus etiam ſecundum leges civiles liber permanet, & retinet omnia iura ſua, & fictio poſtliminii non eſt neceſſaria.*
46 *Provincialis Carmelitarum à Barbaris captus, ac poſtea liberatus à Sac. Congregatione Epiſcoporum, & regularium iubetur in poſſeſſione Provincialatus manuteneri, & ad liberum illius exercitium reintegrari, caſſata alterius Provincialis electione.*

PER TVAS il primo. Hoc c. eſt gloſſa c. præcedentis: nam tendit ad declarationẽ illius, an, & quando teſtes criminoſi admittãtur in crimine ſimoniæ; & in effectu idẽ dicit quod pręcedẽs Abb Siculus, & eſt ex mente Io. Andr. & ſequaciũ; unde Petr. de Sampſone, & Abb. Antiq. ponebãt verſus, quos dicebãt fuiſſe Roderici Hiſpani Epiſco-

pi Palentini. *Doctrinam talem tibi tradere Papa conatur. Qualiter in quales, per quos, qua culpa probatur. Adde modum Cæli, ſic diſtinguas licèt Heli.* & ſunt duæ partes. In prima conſultatio. In ſecunda reſponſio ibi, *Noverus*; & hæc ſubdividitur ut per Io. Andr.

1 Nota primò ibi, *Credimus*: verbum *Credimus*, à legiſlatore prolatum inducere juris diſpoſitioné, ut hic, & in c. *Nuper*, & c. *Per tuas, de ſentent. excom.* & in c. *Conſulti*, & ibi dixi *n. 4. de regularib.* unde Hoſt. & Io. Andr. in cap. *Cum olim, de ſentent. & re iudicata*, exponunt verbum, *credimus*, ideſt, *ſcimus*, ut ibi dixi *n. 18.* & *hic* notat Marian. Soc. *n. 2.* & idem de verbo, *videtur*, ut c. *De quarta, de præſcription.* & in cap. *Præterea de appellation.* & in c. *2. de fid. inſtrum.* c. *de cætero*, & ibi dixi *n. 2. de homicidio*

Secundò nota ibi, *deſtinguendum*: plura, quæ in judicio criminali ſunt per judicem conſiderãda tam circa modum agendi, quam circa perſonã rei, & perſonas teſtium, & atteſtationes, & aliàs probationes: quæ omnia proſequere, ut hic per marian. Socin. à *n. 33.*

3 Tertiò nota in verſ. *Cumque per monachos*, ſecundum communem intellectum in crimine ſimoniæ & per conſequens, & in aliis criminibus exceptis admitti teſtes crimino ſos concurrentibus qualitatibus, de quibus in litera, non tamen ut faciant plenam fidem, niſi conjunctis aliis adminiculis, ut hic per Anchar. *in 5. notab.* Abb *n. 4.* & Marian. Socin. *n. 7.*

4 Quartò nota ibi, *Propter immanitatem hæreſis ſimoniacæ*; ſimoniam dici hæreſim, ad cujus comparationem cætera crimina quaſi pro nihilo reputantur ut hic in textu, & in c. *ult q. 7.* & in cap. *Tanta, ſupra eodem*; ſed an, & quando ſimonia ſit hæreſis proprie, dixi in cap. *Cum pridem, n. 24. ſupra de pactis.*

5 Quintò nota ibi, *Inimicitias capitales.* Non quaslibet inimicitias repellere teſtes à teſtimonio ferendo in crimine ſimoniæ, & conſequenter in aliis criminibus exceptis, ſed capitales dumtaxat: nam aliæ inimicitiæ non repellunt, arg l. *Licèt, ff. de arbitr.* §. *Inimicitiæ*, inſtit, *de excuſat. tutor* & hic notat in gloſ. *in verb. Inimicitias capitales*, Io. Andr. *n. 9.* Butr. *n. 3.* Anchar. *n. 5.* Marian. Socin. *n. 10.* & alii communiter, Hippolyt. de Marſil. in l. *1.* § *Præterea per illum textum, in princip.* & *num. 11. ff de quæſtionib.* & ita omnes tenere atteſtatur Io. de Anan. in cap. *Cum oporteat, n. 6* & ibi etiam Felin. *n. 8. ſupra de accuſ.* & ita Iul. Clar. *in practis.* §: *final: q. 24. verſ. Item quæro*, & noviſſimè Proſper Farinac. *q. 53. de oppoſit. contra perſonas teſtium n. 52.*

Ultimò nota ex ultimis verbis textus, Contra regulares Prælatos non ſolùm remitti in parte ordinem juris, ſed etiam fieri aliqualem juſtitiæ remiſſionem, quia ex levioribus cauſis removẽtur, ut in textu, & notant Abb. *n. 4, in fin.* & Marian. Socin, *n. 13.* ad idem textus in cap. *Qualiter, & quando, il ſecondò*, §. *Hunc tamen ordinem, ſupra rum, de accuſationib.* & in cap. *Cum ſpecialis* §. *Cæte- de appellat.*

7 Hinc ſumpta occaſione QVAERO, Si Prælatus regularis ſit captus à Turcis, vel Saracenis an hæc ſit juſta cauſa alium in ejus locum eligendi: anne ex captivitate poſtea reverſus, in priſtinum ſtatũ ſit reponendus.

8 Ad evidentiam præmittendum eſt Prælatos regulares, ut Provinciales, Abbates, Priores conventuales, & conſimiles, qui à Capitulo canonicè eliguntur, & à ſuperiore confirmantur, non eſſe ad nutum amovibiles; & quamvis in pluribus Religionibus ſint triennales, tamen durante triennio removeri non poſſe niſi ex juſta cauſa, & juris ordine ſervato textus eſt clarus in cap. *Monachi*, §. *Priores, ſupra de ſtat. monach.* cujus hæc ſunt verba: (Priores autem cum in Eccleſiis conventualibus per electionem Capitulorum ſuorum canonicè fuerint inſtituti, niſi pro manifeſta, & rationabili cauſa non mutentur.) & ibi notat gloſſa, *in verb. Non mutentur*, Innocent. *ad ſin. in eodem verb.* Hoſt. *n. 5.* Io. Andr. *n. 12.* & communi-
9 ter DD. Et quamvis in cap. *Qualiter, & quando, il ſecondo*, §. *Hunc tamen, de accuſation*, dicatur juris formam circa regulares perſonas non eſſe uſquequaque ſervandam, quæ cum cauſam requirit facilius, & liberius à ſuis poſſunt adminiſtrationibus amoveri: tamen hæc verba potius demonſtrant eos non poſſe amoveri ad nutum, imò ſupponunt cauſam neceſſariam, ut patet ibi, *cum cauſa requirit*; unde ſenſus eſt; ut cauſa non adeò gravis in regularibus exigatur, ſicut exigitur ad privandum clericos ſæculares ſuis dignitatibus, & beneficiis, ſed ex levioribus cauſis ab adminiſtratione removeri poſſint, ut hic dicitur in fin rationabilibus tamen manifeſtis, ut expreſsè habetur in d. c. *Qualiter*, & notat gloſ in c. *Cum ad monaſterium, in verb. Amoveri, de ſtatu monach* & latius infra ſubijciam, *nu. 41. & 42.* nec refragatur textus in eod cap. *Cum ad monaſterium*, §. *Tales*, qui videtur contrarium innuere in illis verbis: (Nec alicui committatur aliqua obedientia perpetuò poſſidenda, tamquam in ſua ſibi vita locetur, ſed cum oportuerit amoveri, ſine contradictione qualibet revocetur.) Nam reſpondetur illum textum non loqui de prioribus conventualibus ſeu Prælatis, qui à Capitulo eliguntur, ſed de prioribus minoribus, qui per electionem canonicam non creantur, ſed ſuperior eis committit adminiſtrationem, & talis non confirmatur, ſed ſunt obedientiarii, & ad nutum ipſius ſuperioris amovibiles: & ita textum in d § *Tales*, cum textu in d. c *Monachi*, conciliant communiter DD. & in ſpecie præcitata gloſ. in d c. *Monachi, in verb. Non mutentur* Innoc. *ibidem ad fin. in eod verb.* Hoſt. *num. 5.* dicens, priores minores pro voluntate Abbatis hodie mitti poſſe in prioratus, & in craſtinum revocari, Io. Andr. *n. 12. verſ. Alii ad voluntatem*: Item gloſ. in d. c. *Cum ad monaſterium, in verb. Perpetuo*, & ibi etiam Hoſtien. *n. 20. in eodem ver.* item gloſ. in Clemen. *1. in verb. Revocari, poſt medium, verſ. Suas, de ſupplend. neglig. prælat.* & hanc ipſam diſtinctionem inter Prælatos electivos, & officiales minores poſuerunt Hoſt. Io Andr. & communiter DD. in d c. *Qualiter*, & ibi dixi *n. 51. cum duobus ſeqq.* & nullus diſcrepat, & de his prioratibus, & officiis minoribus intelligendi ſunt
11 Doctores, qui dicunt prioratus, & beneficia regularium eſſe manualia, non autem de electivis, ut Caſſador. *deciſ. 4. n. 3.* & *deciſ. 12. n. 9 de præbend.* Millis *in repertor. in verb. Beneficia regularia, num. 30.* Rebuff. *in tract. de pacific. poſſeſſ. num. 280.* & alii paſſim; unde ſi aliquis ex dictis prioribus, & officialibus minoribus fieret captivus, abſque dubio liceret Abbati alium in eius locum ſubſtituere, cũ tales

tales etiam ſine ulla cauſa amoveri poſſint, ut dicunt Hoſtien. & alii ſupra citati: & latè probavi in d. cap. *Cum ad monaſterium à numero 30. uſque ad num. 43.* Sed de iſtis non eſt hic ſermo.

His præcognitis ad primam partem quæſtionis propoſitæ videtur negativè reſpondendum, quia Prælatus ab hoſtibus captus non eſt ipſo jure privatus ſua dignitate, nec captivitas eſt juſta cauſa eum privandi per ſententiam, & alium in ejus locum eligendi, ſed tantummodo deputandi adminiſtratorem temporalem, vel vicarium, ſeu viſita-
13 torem, qui durante illius captivitate provinciam, vel monaſterium regat textus eſt in cap. *Si Epiſcopus, de ſupplend. neglig. Præl. lib. 6.* ubi eſt caſus expreſſus, quod Epiſcopo à Paganis, vel Schiſmaticis capto nõ inſtituitur alius in locum ipſius, ſed Capitulum in ſpiritualibus, & temporalibus adminiſtrat donec eum libertati reſtitui contigerit. vel donec Sedes Apoſtolica per Capitulum conſulenda aliud duxerit ordinandum: ubi gloſ.
14 *ultim.* dicit Fortè viſitatorem dando, ut cap. *fin. eodem tit. & lib.* Et eſt ratio, quia per captivitatem prælati eccleſia non vacat, ut ait gloſ. in d cap. *Si Epiſcopus, in verb. Sed Capitulum*: nec illa eſt vacatio vera, ſed ficta, ſeu interpretativa, ut tradit ibi Philipp. Probus *in addit. ad Monach in princip.* Io. Franciſcus Pavinus *in tit. de off. & poteſt. Capit. ſed vacant. prælud. 7. numero 13* & innuit tex-
15 tus ibi Ac ſi ſedes per mortem vacaret. Nam dictio, *Ac ſi*, fictionem importat, l. *Si alterius, ff. de hæred. inſtituen.* l. *Quamvis*, & ibi gloſ *1. ff. de bon. author. iudic. poſſid.* & ſic illa eſt mors ficta,
16 ſeu civilis, ut ibi notat Io. Monach. *num. 1.* & Archid. *in princ.* quæ non æquiparatur veræ, ſeu naturali niſi in caſibus in jure expreſſis: & hoc pro regula eſſe tenendum dicit gloſ. in cap. *Placuit, il ſecondo, in verb. Mortuus, verſ Et hoc teneas pro regula 16. q. 1.* Non eſt autem in jure expreſſum, ut mors civilis, eccleſia quaſi vacante per captivitaté Prælati, æquiparetur naturali quoad inſtitutionem, ſeu electionem ſucceſſoris, ſed tantùm quoad hoc, ut Capitulum ad tempus ſuccedat in adminiſtratione ut in d. cap. *Si Epiſcopus*: Ergo in reliquis ſtabimus regulæ, l. *Sancimus C. de teſtamentis*, l. *Præcipimus, in fin. C. de appell.* & textum in d. cap. *Si Epiſcopus.* non eſſe extendendum ad alios caſus firmat Alexand. *conſ. 110. Adeo gravis, numero 3. circa fin. verſ. Et poſito*, & *numero 4. lib. 6*

17 Quinimo tametſi capti in bello ſervi efficiantur capientium, ſi bellum ſit juſtum, l. *Naturalem*, §. *ultim ff de acquir. rer. domin.* l. *Hoſtes, ff. de captiu. & poſthum reverſ.* §. *Item ea, inſtitut de rer. diviſio.* & ſervitus ſit mors civilis, quæ morti
18 naturali aſſimilatur, l. *Intercidit, ff de condit & demonſtr.* l. *Servitutem*. *ff. de regul. iur.* gloſ in l.
19 *Rei capitalis, in ver. Amiſſio. ff. de pœnis*: nihilominus in Chriſtianis captis à Turcis, vel Saracenis hoc non obtinet quia ſervi capientium minimè efficiuntur, nec quantum ad hoc ſunt ſervandæ leges Romanorum, quæ de captivis apud hoſtes loquuntur, nec ſunt neceſſariæ fictiones legis Corneliæ, & poſtliminii, ut pluribus probat Co-
20 uar in regula peccatum *par. 2 § 11.* Et quãvis gloſſ. in d cap. *Si Epiſcopus, in verb. Libertati.* dicat: Servus enim factus erat. tamen intelligitur ſecũdum leges Romanorum, quas allegat & Gemin. *ibi*
21 *circa finem* quærit ſolum: quid ſi Epiſcopus captus habebat Vicarium tempore captionis, an per capturam expiret ejus mandatum, ita ut non poſſit exequi officium ſuum? & reſpondet expirare, quia per mortem Epiſcopi expirat mandatum, ut notat gloſ. *fin.* in Clem. *fin. de procurat.* & textus in d. cap. *Si Epiſcopus* æquiparat mortem civilem naturali quoad juriſdictionis exercitium, vel dato quod mandatum non expiret, tamen non poteſt juriſdictionem exercere, quia caſu devolvitur ad Capitulum. Ita formaliter Gemin. cum quo concordant ibi Franch *ad fin verſ. In gloſ. fin.* & Prob. *ad Monach. in princ.* & ſic Geminian. tenet Prælatum captum eſſe mortuum civiliter tantummodo quoad exercitium juriſdictionis, & ſic ſupponit habitum remanere apud ipſum, & conſequenter eum non efficit ſervum capientiũ, nec libertatem amittere niſi de facto: & ita intelligi debet littera d. cap. *Si Epiſcopus*, in illis verbis: *donec eum libertati reſtitui contigerit.* Quamobrem cum Prælatus captus à Turcis, vel Schiſmaticis ſecundum Canones non ſit in ſervitutem redactus, nec ſit mortuus civiliter quantum ad habitum juriſdictionis, & jus Prælaturæ, ſed omnino quantum ad juriſdictionis exercitium, nulla ratio ſinit, ut alius in ejus locum ſubſtituatur, ut dicit textus in cap. *Quamvis triſte*, ibi: (Quia ergo viventem ab officio ſuo neceſſitas non crimen abducit, alium loco ejus, niſi eo recuſante, nulla ſinit ratio ordinari, *7 q. 1.*)

22 Confirmantur prædicta, quia ſi Prælatus efficiatur inhabilis ad officiũ exercendũ propter morbum etiam perpetuum & incurabilem, non privatur officio, vel beneficio ſed datur ei coadjutor, ut cap *Ex parte*, ibi: *gravi, & incurabili morbo*: & cap. *fin. de cler. ægrot.* & in *cap. unic* § *Verum* ibi, *perpetuò impeditus*: *eodem titulo lib. 6.* Et probavi latiſſimè in d cap. *finali à num 40.* & de Epiſcopo extra mentem poſito ſunt jura clara in cap. *Scripſit*, & in d. cap. *Quamvis triſtè 7 quæſt. 1. &* in Generali ordinis Humiliatorum mente capto conſuluit Petrus de Ancharan *in conſ. 188.* incip. *Viſis conſiliis, nu. 7. verſ Permittendum eſt etiam pro veritate, & num 12.* Ergo ſimiliter ſi Prælatus impediatur officium ſuum exercere propter captivitatem, non eſt ab officio removendus, ſed ei dandus eſt adminiſtrator, vel vicarius, qui durante captivitate vices illius ſuppleat in exercitio juriſdictionis: nam ut legitur in cap. *Satis perverſum, 56. diſt.* Satis perverſum, & contra eccleſiaſticam probatur eſſe cenſuram, ut fruſtra pro quorundam voluntatibus quis privetur, quem ſua culpa, vel facinus ab officii, quo fungitur gradu non deijcit: & nimis reprehenſibile eſſe manifeſtum eſt, ut Prælato vivente alius ſubſtituatur, quæ ſunt verba textus in cap *Petiiſti, 7 q. 1.* Nemo enim ſine culpa privandus eſt jure ſuo, c *Inventũ, 16. q. 1.* cap. *1. de iudic.* & de Prælato regulari tradit
23 gloſ. in cap. *Monachi, in verb. Non mutentur, de ſtatu Monachor.* quin potiùs captivorum calamitati eſt miſerendum, cap. *Non ſatis* & c. *Pulchra 86. diſtin.* cap. *Aurum*, & cap. *Sacrorum, 12. q. 2* Facit textus in l. *Quamvis, ff ſolut. matrimonio*, & in l *Si pro*
24 *redemptione, C. de donationib.*

Nec obſtat ſi dicas hæc procedere in Epiſcopis, & Prælatis ſæcularibus, qui matrimonium ſpirituale contrahunt cum Eccleſia, cap. *Inter corporalia.* cap. *Quanto*, & cap. *Licèt*, *ſupra de translation. Epiſcop* & propterea à ſuis adminiſtrationibus

bus ſine cauſa gravi, & probata amoveri non poſ-
ſunt, ut in d. cap. *Qualiter, il ſecondo*, §. *Licet au-
tem, de accuſationib* & in præcitatis juribus; At ſe-
cus eſſe in Prælatis regularibus, quia non ita pin-
gue ius habent ſicut ſæculares, ut inquit gloſ. *hic
in verb. Levioribus*; & ideò poſſunt faciliùs, & li-
beriùs removeri, ut dicitur in d. cap. *Qualiter*,
in §. *Hunc tamen ordinem*.

25 Id inquam, non obſtat, quia etſi in regularibus
Prælatis leviores cauſæ ſufficiant, ut habetur hic
in fin. Requiritur tamen cauſa delicti, & de tali
intelligitur hoc capitul. Quod loquitur ubi de
crimine civiliter agitur, ut Prælatus regularis ab
adminiſtratione removeatur tanquam immeri-
tus, & damnoſus, ut in textu in verſ. *Tales igitur*,
& notat Abbas *in primo notab.* & Marian. Socin.
num. 11. Similiter de cauſa criminis intelligitur
dictum cap. *Qualiter*: quo primò præſcribit or-
diné procedendi per inquiſitionem in cauſis cri-
minalibus tam contra prælatum, quàm contra
ſubditum, & concludit probato gravi crimine eũ
eſſe removendum ab adminiſtratione; ac deinde
declarat hunc ordinem nõ eſſe in regularibus ob-
ſervandum uſquequaque, id eſt per omnia, vel ad
unguem ſecundum Cardin. *in d.* §. *Hunc tamen or-
dinem, in princ.* quaſi dicat etiam ad remotionem
Prælati regularis requiritur cauſa, & probatio
criminis, ſed non eſt neceſſe, ut crimen ſit adeò
grave ſicut in Prælatis ſæcularibus; idque aper-
tiùs eſt expreſſum in d. cap. *Monachi*, §. *Priores*, *de
ſtatu Monachor.* ubi poſteaquam textus dixit: Præ-
lati regulares per electionem canonicè inſtituti
ſine manifeſta, & rationabili cauſa non muten-
tur, immediatè declarando qualis debeat eſſe hu-
juſmodi cauſa, ſubjunxit videlicet: Si fuerint di-
lapidatores ſi incontinenter vixerint, aut tale a-
liquid egerint, pro quo amovendi meritò vide-
antur; ecce quod ad remotionem Prælati regula-
ris ſemper requiritur delictum, & hoc proban-
26 dum eſt, ut dicit ibi gloſſ. *ultim.* Ac captivitas
non eſt delictum, & ubi delictum non eſt ibi non
debet eſſe pœna, cap. *Cognoſcentes*, *de Conſtitu-
tionib.* gloſſ. in cap *Si beneficia*, *in verb. Sine culpa*,
de præben. lib. 6. Nec Prælatus captivus ſine culpa
privari debet jure ſuo, gloſ *penult* in d. cap. *Mo-
nachi*; imò inhumanum eſt nimis talem affligere,
cui potiùs eſt miſerendum, cap. *Licèt de cenſib.*
& ibi gloſ. *in verb. Miſereri*, Abb. *conſ 47. num. 3.
lib. 1.* Facit cap. *Cum percuſſio*, *7. q. 1.* ibi: (Non
debet à nobis addi flagellatis afflictio.) cap. *Ex
parte*, ibi: nec afflictio afflicto ſit addenda.
de Cleric. ægrotant. cap. *Indicas* ibi: (Cui magis
conſulendum ſit, & compatiendum, quàm puni-
endum, aut aliquo modo ferendum,) *3. q. 9.* c. *At
clerici*, §. *De adulteriis*, de judiciis ibi: nec dupli-
ci debeat ipſum contritione conterere.) & l.
Navis onuſtæ, §. *Cum autem*, ibi: (quia non debet
duplici damno onerari;) *ff. Ad leg. Rhodiam, de
iactu*; cum ſimilib.

Sed urgeas ex cauſa publica utilitatis, ne ſci-
licet provincia, vel monaſterium debito regimi-
ne deſtituatur etiam ſine culpa poſſe quem priva-
ri jure ſuo l. *Item ſi verberatum*, §. *1. ff. de rei vendi-
cat.* l. *Lucius*, *ff. de evictión.* plenè Anton. Gabr.
*commun. concluſion. in tit. de iure quæſito non tollend.
concl. 2. num. 1.* & dixi in cap. *Cæterum*, *num 32. de
reſcript.* Reſpõdebimus cauſam publicæ utilitatis
poſſe tantùm conſiderari in datione vicarii;
vel adminiſtratoris, qui durante captivitate
Prælati juriſdictionem exerceat, juxta textum
in dict. cap. *Si Epiſcopus*, *de ſupplend neglig. Prælat.
lib. 6.* non autem in privatione ipſius Prælati,
& electione ſucceſſoris; nullum enim eſt publi-
cum incommodum, ut Prælatus captivus titulum,
& habitum dignitatis retineat, dummodo adſit a-
lius, qui illius vices ſuppleat, & durante illius im-
pedimento, in ſpiritualibus, & temporalibus ad-
miniſtret, ut per Abbatem in cap. *Tua nos*, *num. 4.
de cleric. ægrot.* & probatur ex doctrina Innocentii
communiter recepta in cap. *Niſi cum pridem*, *n. 4.
in verb. Malitiam*, *verſ. Nos dicimus*, *de renunc.* pon-
derando eam, ut dixi in d. c. *Cæterum*, *num. 51. de
reſcript.* Quinimo remotio Prælati captivi eſſet
potiùs contra jus, & utilitatem publicam, quia
hoc exemplo deterriti non invenirentur qui vel-
lent onus regiminis ſubire, arg. cap. *1. de cleric.*
& notat gloſ. in cap. *Cum percuſſio in figuratione ca-
ſus 7. q. 1* & Abb. in d. c. *1. in 3. not.* ubi formali-
ter inquit: (Nota quod exiſtenti in impoten-
tia ſerviendi non debet ſubtrahi beneficium, ne
ex hoc turbetur ſtatus Eccleſiæ,) Roman. *con-
ſil. 467 num. 7. verſ. Quarto per textum in dict. c. 1.*
ubi ſimiliter ait remotionem officialis ſine culpa
tendere non ad conſervationem, & bonum ſtatũ
officii ſed potius ad eius ſubverſionem, eo con-
ſiderato quod difficulter reperiretur qui hoc of-
ficium ſubiret regiminis. Hæc quoad primam
partem quæſtionis.

27 Circa ſecundam partem reſpondendum vide-
tur Prælatum è captivitate reverſum in priſtinã
dignitatem, & adminiſtrationem eſſe reponen-
dum amoto quocumque alio interim electo, ſeu
inſtituto.

Quod probatur primò per textum in c. *Prima
actione*, *16. q. 3.* ubi Concilium Hiſpalenſe II. cui
Iſidorus interfuit *c. 1.* ſtatuit in hæc verba; (Pla-
cuit, ut omnis parochia, quam antiqua ditione
ante militarem hoſtilitatem retinuiſſe Eccleſiam
ſuam quiſque comprobaret, eius privilegio reſti-
tueretur; ſicut enim per legem mundialem, iis,
quos Barbarica feritas captiva neceſſitate tranſ-
vexit, poſtliminio revertentibus redditur anti-
qua poſſeſſio non aliter & eccleſia receptura eſt
parochiam, quam ante tenuit cum rebus ſuis ſive
ab aliis eccleſiis poſſideantur, ſive in cuiuslibet
poſſeſſionem transfuſa ſit; non enim erit objici-
enda præſcriptio temporis, ubi neceſſitas inter-
eſt hoſtilitatis.

2 Probatur ſecundò in cap. *Cum per Bellicam*,
34. q. 1. ubi Leo Papa ſcribens Nicetæ Acquileienſi
Epiſcopo *epiſtola 77. c. 1. & ſeqq.* ſic ait; (Remo-
tis malis, quæ hoſtilitas intulit, unicuique hoc,
quod legitimè habuit reformetur, omnique ſtu-
dio procurandum eſt, ut recipiat unuſquiſque
quod proprium eſt.) *Et infra*; (Sic enim multa, quę
ad eos, qui in captivitatem ducti ſunt, pertine-
bant, in jus alienũ tranſire potuerunt; & tamen
plenum juſtitiæ eſt, ut eiſdem reverſis propria re-
formentur, quod ſi in mancipiis, vel in agris, aut
etiã in domibus, ac poſſeſſionibus ritè ſervatur,
quantò magis in coniugiorũ reintegratione faci-
endũ eſt, ut ſic quod bellica neceſſitate turbatum
eſt, pacis remedio reformetur) ubi gloſ *in verb.
Coniugiorum*, deſumit argumentum quod Eccleſia
debet reſtitui clerico de captivitate redeũti, quã-
tocumque tempore detentus fuerit, ſi probat ju-
ſtum

ſtum impedimentum, cùm Eccleſia ſit uxor cleri-
ci, c. *Sicut vir*, & cap. *Sicut alterius*, *7. q. 1.* & cum
gloſ. concordant Hugo, & Turrecr. *n. 1.*

29 Probatur tertiò in c. *Paſtoralis*, *8. q. 1.* ubi cum
Ioannes Liſſitanæ Civitatis Epiſcopus ab hoſtibus
eſſet repulſus, & Liſitana Civitas in captivitatem
redacta, Gregorius Papa dedit ei Eccleſiam Syl-
latinam hac conditione, ut ceſſante hoſtilitate ad
ſuam Eccleſiam reverteretur: qui textus ad rem
noſtram dupliciter inducitur, & primo ſic. Si Præ-
latus Eccleſiæ ab hoſtibus captivatæ, ceſſante
hoſtilitate reſtituendus eſt primæ Eccleſiæ, non
obſtante quod medio tempore fuerit inordinatus
ſeu intitulatus in alia Eccleſia, ut in d. c. *Paſtoralis*;
multò fortius ceſſante captivitate prælatus debet
reſtitui ſuæ dignitati in caſu noſtro, cùm medio
tempore in nulla alia Eccleſia fuerit intitulatus,
Secundò ſic, ſi prælato ab hoſtibus expulſo, is, qui
medio tempore à Papa fuit ſubſtitutus, ceſſante
hoſtilitate debet Eccleſiam dimittere, eamque
primo prælato reſtituere ſecundum Hug. Arch. &
omnes in d. c. *Paſtoralis*. Ergo à fortiori is, qui du-
rante captivitate prælati à Capitulo fuit electus,
ea ceſſante, debet dimittere dignitatem, eamque
reſtituere prælato ab hoſtibus reverſo Sed dices:
30 Prælatus non poteſt conſtitui ad certum tempus,
vel ſub conditione, quia beneficia ſub conditione
non dantur, c. *Quamvis 7. q. 1.* c. *Sanctorum*, *70 diſt*,
nec convenit moribus noſtris temporales filios
habere, l. *Quæſitum*, *ff. de adoption. l. Actus legitimi*,
ff. de regul. iur. Sicut nec libertas ad tempus da-
tur, l. *Libertas*, *ff. de manumiſſ. teſtam.* nec hæredi-
tas, §. *Hæres*, *inſtit. de hæredib. inſtituen.* nec matri-
monium, c. *Solet*, *23. q. 2.* Ergo nec Epiſcopus
31 Eccleſiæ captivatæ in alia Eccleſia intitulatus,
nec alius in ejus locum electus, vel inſtitutus re-
moveri debent, licèt captivitas caſſaverit, gloſ. 1.
in d. c. *Paſtoralis*, *7. q. 1* ſolvit objectum triplici-
ter. Prima ſolutio eſt, quod inſtitutio hoc caſu ſit
pura, ſed reſolvatur ſub conditione ſi Prælatus à
captivitate liberetur, l. *2. ff. de in diem addict.* &
eſt ſimile in d. c. *Veniens, de fil. presbyteror.* & in cap.
Illo, de pignorib. Secunda ſolutio eſt quod jure
poſtliminii reſtituitur ei prior Epiſcopatus, ut in
d. c. *Prima actione*, *16. q. 3.* Tertia ſolutio quod Pa-
pa ſub conditione, vel ad certum tempus poteſt
aliquem inſtituere prælatum, ſicut miles ſub con-
ditione, & ad certum tempus inſtituit hæredem,
l. *In fraudem*, §. *Similis*, *ff. de militar. teſtam.* Quar-
32 ta, & melior ſolutio eſt, quam ponit Archid in d.
c. *Paſtoralis, n. 2.* quod Prælatus non poſſit inſtitui
ſub conditione à jure reprobata, & ſic loquitur
d. c. *Quam pio*, *1. q. 2.* & c. *fin. ſupra de pactis*, cum
ſimilibus: ſecus autem eſt ubi tacita conditio à ju-
re inducta eſt; & ſic loquitur d. c *Paſtoralis*, quia
dum inſtituitur prælatus ex cauſa captivitatis, ta-
li inſtitutioni ineſt tacita conditio à jure inducta,
videlicet ut ſi hoſtilitas ceſſaverit, teneatur redi-
re ad primam Eccleſiam.

33 Probatur quartò in præallegato, cap. *Si Epi-
ſcopus*, *de ſupplend neglig. prælat. lib. 6.* ubi Epiſco-
po à paganis, vel ſchiſmaticis capto datur admi-
niſtratio Capitulo non in perpetuum, ſed ut dicit
textus, donec eum libertati reſtitui contigerit: re-
cuperat enim jura ſua quaſi jure poſtliminii, ut
dicit gloſ. *ibi in verb. Libertati*, & Petr. de Anchar.
34 in *3. notab.* dicens: nota in verb. *Donec*, quod admi-
niſtratio Capituli iſto caſu durat Epiſcopo exi-
ſtente capto, liberatus autem jura ſua recuperat:
facit textus in c. *1. de Paroch.* ubi Prælatus hæreti-
cus ad unitatem Eccleſiæ converſus, quamvis in-
terea alius in eius locum fuerit inſtitutus ex miſe-
ricordia reintegratur: ergo fortius eſt reinte-
grandus hoc caſu prælatus captivus, cùm hoc fi-
at non ex miſericordia, ſed ex juſtitia, ut expreſ-
sè habetur in d. c. *Cum per bellicã 34. q. 1.* ibi: (Pun-
ctum juſtitiæ eſt, ut eiſdem reverſis propria refor-
mentur.) ideſt reſtituantur per actionem reſciſ-
ſoriam, quæ reverſis ab hoſtibus datur pro bonis
ſuis retrahendis, ſecundum Turrecrem. *in verb.
Reformentur.*

35 Probatur quintò arguendo à matrimonio car-
nali ad ſpirituale, quod argumentum eſt validum
in jure, ut cap. *Sicut vir*, *7. q. 1.* & c. *inter corporalia
de translat Epiſcop.* nam marito ex captivitate re-
verſo reddẽda eſt uxor ſua, licèt medio tempore
alteri nupſerit bona fide credens primum virum
eſſe mortuum, ut graviſſimis rationibus oſtendit
Leo Papa in d. c. *Cum per bellicam*, & Innoc. in c.
ſeq. 34. q. 1. Ergo ſimiliter prælato ab hoſtibus re-
deunti reſtituenda eſt Eccleſia ſponſa ſua, cũ qua
dicitur conjugium ſpirituale, vel quaſi contraxiſ-
ſe, ut in præcitatis juribus; & in puncto arguit
gloſ. in d. c. *Cum per bellicam*, *in verb. Coniugio-
rum.* Nec habenda eſt ratio juris civilis, ſecundũ
quod matrimonium per captivitatem diſſolvi-
tur, & uxor non reſtituitur marito redeunti, niſi
novus adſit conſenſus, ut l. *Cum duæ*, ibi: (Non ut
pater filium ita uxorem maritus jure poſtliminii
recipit, ſed conſenſu reintegratur matrimoniũ)
ff. de capt & poſtlim. reverſ. Quoniam lex civilis in
hoc repugnat juri divino, quia à Deo jungitur
uxor viro, & quos Deus conjunxit homo non ſe-
paret: & ſic eſt neceſſe, ut etiam renuente uxore
legitimarum fœdera nuptiarum reintegrentur, ut
legitur in d. c. *Cum per bellicam.*

36 Probatur denique aliis omiſſis ex natura poſtli-
minii, quod diffinitur eſſe jus amiſſæ rei recupe-
randæ ab extraneo, & in ſtatum priſtinum reſtau-
randæ, ut l. *Poſtliminium*, *ff. de captivis, & poſtlim.
reverſ.* gloſ. 2. in d. c. *Prima actione*, *16. quæſt. 3.* Et
quamvis ſecundum leges poſtliminio reverſis de-
tur actio reſciſſoria intra quadriennium, ut §. *Rur-
ſus*, inſtitut *de actionib.* l *ultim. Cod. de in integr. re-
ſtit.* Turrecr. in d c. *Cum per bellicam*, *in verb. Re-
formentur 34. q. 1.* & ſi non potuerit agere in hoc
quadriennio, per aliquot dies reſtituatur ad eos,
l. *Sed & ſi per prætorem*, § *Si feriæ*, *ff. Ex quib. cauſ.*
37 *maior.* tamen ſecundum Canones cum exiſtenti
in captivitate, ſeu hoſtilitate non currat præſcri-
ptio, ut d. c. *Prima actione*, *16. q 3.* non dabitur re-
ſciſſoria ſed per quantumcumque temporis præ-
latus fuerit in captivitate jura omnia recupera-
bit jure poſtliminii, ut notat ibi gloſ *in verb. Poſt-
liminium.*

38 Et ex his patet uſquequaque verum non eſſe,
quod aliqui regulares dixerũt jus poſtliminii nõ
habere amplius locum, ſecundum Canones, ex
Covarr. *in reg. Peccatum*, *p. 2.* §. *11. n. 6.* & Molin.
de iuſt. & iure tom. 1. diſp. 118. §. *Obſerva tamen*,
Quoniam hoc vendicat ſibi locum tantummodo
ad hoc, ut infideles nullum acquirant dominium
in chriſtianis captivis, cujus contrariũ erat cau-
tum de jure civili, ſecundum quod capti ab hoſti-
bus eorum ſervi efficiebantur, ut § *Servi*, inſti-
tut. *de iur. perſon.* gloſ. *in* §. *Si ab hoſtibus*, *in verb.*

Pendet inſtit. *quib. mod. ius patr. poteſt ſolvitur*; &
ſic loquuntur præcitati auctores, ſed non proce-
dit quantum ad recuperationem jurium, ac re-
rum: nam quantum ad hoc ex captivitate rever-
ſus etiam ſecundum Canones recuperat omnia
jure poſtliminii, pro ut ſunt jura clara in d. c. *Pri-
ma actione, 16. q. 3.* & in d. c. *Cum per bellicam, 34. q. 1.*
& tenent ubique gloſſatores; unde jure optimo
dicit gloſ. in §. *Item ea, in verb. Recipiunt, inſtit. de
rer. diviſion.* poſtliminii, & captivitatis jura ho-
die non ſervari quantum ad perſonas, ſcilicet ut
chriſtiani per captivitatem ſervi efficiantur, ſed
bene quantum ad res, ſcilicet ut recuperent o-
mnia, quæ prius habebant: idemque tradidit
Bart in l. *Hoſtes, ff. de captiv. & poſtlimin. reverſ.* &
ex illo Franciſcus Arias *in tract. de bello, & bellator.
n. 160* inter tractatus communes *tom. 12. fol. 192.*
& Io. Lup. *in eod. tract. in 3. q. §. Si ſumus in caſu
ſæcularium, n. eod. tom. 12. fol. 169. col. 3* Idque ex-
preſſe agnovit Covar. *d. §. Vndecimo, num. 6. poſt
med.* ubi diſertis verbis ſic ait: (Quamvis in iis,
quæ poſſunt in favorem cedere captivorum, æ-
quiſſimum ſit, imo omni ex parte juſtum eaſdem
leges, ſcilicet de poſtliminio loquentes, ſervari:
nec enim Reipublicæ Chriſtianæ convenit præ-
ter ipſam captivitatis afflictionem damnũ aliud,
aut detrimentum chriſtianis apud Saracenos, aut
Turcas captivis irrogari?) hæc Covar.

40 Rurſus non obſtat quod poſtliminio careant
qui armis victi hoſtibus ſe dediderunt, ut dicitur
in l. *Poſtliminio, ff. de capt. & poſtlim. reverſ.* quia
licèt non ſpontè, tamen coacta voluntas non eſt,
ut ait ibi gloſ. *in verb Hoſtibus.* Nam reſpondetur
illum textum procedere in iis, qui cùm dimicare
deberent, ſe turpiter dediderunt, quo caſu pro-
pter ignominiam carent jure poſtliminii, ut de-
clarat textus in *l. 2. ff. eod.* ſed hoc non obtinet in
clericis, qui corporalia neſcientes arma ſolum
Deum, & propugnatorem ſuum quando ei pla-
cuerit miſereri, patienter expectant, dicit text.
in c. *Porro, 16. q. 3* ubi gloſ. *in verb. Amara*, deſu-
mit argumentum, quod clerici non debent mo-
vere arma corporalia etiam contra hoſtes, c. *Qui-
cumque, 23. q. 8* Nam lachrymæ, & orationes ſunt
arma clericorum, c. *Convenior, ead. cauſ. & quæſt.*
unde quamvis clerici in bello juſto poſſint alios
hortari ad pugnam contra hoſtes, c. *Igitur*, cap.
Hortatu, c. *Omni timore*, c. *Vt pridem, 23. q. ult.* cap.
Dominicus, 23. q. 2. & c. *Adrianus, diſt. 63.* propriâ ta-
men perſonâ pugnare non poſſunt, d. c. *Quicum-
que*, & c. *Clerici, 23. q. 8.* nam eorum officium red-
dit eos inhabiles ad pugnandum, c. *Ex multa, ad
fin. de voto*, & notat gloſ. in c. *Petitio in verb. remor-
det*, & ibi etiam Butr. *n. 4. de homicid.* Bald *conſ.
469. Ad bellum iuſtum, vol. 1* & docet S. Thomas
in 2. 2. q. 40. art. 2. ad 2.

41 Demum non obſtat quod dixerunt nonnulli
regulares jus poſtliminii non habere locum in of-
ficiis temporalibus, quales ſunt adminiſtrationes
regularium, ut c. *Cum ad monaſterium*, §. *Tales,
verſ. Nec alicui, de ſtat. Monach.* Sed ſolum in offi-
ciis, & beneficiis perpetuis, quales ſunt epiſco-
patus: de quibus loquitur d. c. *Paſtoralis, 8. q. 1.* &
c. *Si Epiſcopus, de ſupplen. neglig. præſ. lib. 6.* Nam re-
ſpondetur hoc verum eſſe in officiis minoribus,
ad quæ regulares non aſſumuntur per electioné
canonicam, ſed ſunt obedientiarii, & ad nutum
ſuperiorũ amovibiles, de quibus loquitur d. § *Ta-
les*, & in talibus admittimus non habere locum
jus poſtliminii, quia removeri poſſunt pro libi-
tu Abbatis, & ſine ulla cauſa, ut clarè oſtenſum
ſupra in præludiis, *n. 10 & 11.* At ſæcus eſt in præ-
latis, qui canonicè eliguntur, quia ſive ſint per-
petui, ſive ad tempus determinatum, puta trien-
nium, vel biennium, eo tempore durante juris
ordine non ſervato, & ſine juſta, & rationabili
cauſa removeri non poſſunt, ut eſt textus in c. *Mo-
nachi, §. Priores, de ſtatu monach.* & fusè probatum
42 eſt ſupra *n. 8* & quod poſtliminium habeat locum
etiam in officiis ad certum tempus duraturis pro-
batur exemplo tutoris, cujus officium non eſt
perpetuum, ſed temporale, & finitur pubertate,
ut *inſtitut. quib. mod. tutel. finit. per tot.* item ſi tutor
ſit captus ab hoſtibus deſinit eſſe tutor, *ut inſtit. de
Attil. tutor. §. Ab hoſtibus*: & tamen reverſus reci-
43 pit tutelam jure poſtliminii, ut ibi dicitur quo
jure alia quoque omnia recuperat, ut ibi notat
gloſ. in *verb. Iure poſtliminii*, ut eſt tex. in l. *Poſtli-
minii*, ibi: (Omnia reſtituuntur ei jura ac ſi ca-
ptus ab hoſtibus non eſſet) *ff. de captiv. & poſtlim.
reverſ.* & in l. *cum duæ* ibi: (recuperet & ipſe jus
ſuum.) & in l. *Hoſtes*, ibi: (ab hoſtibus autem ca-
ptus, &c. poſtliminio ſtatum recuperat priſti-
num.) *ff. eod. & inſtit. quib. mod. ius patr. poteſt ſolu.
§. ſi ab hoſtibus*; unde & munia civilia recuperat,
l. *Liber captus*, C. *eod.* l. *Libertas*, §. *Poſtliminium ff. Ad
municipal.* & incolumia cuncta ei ſervanda ſunt.
44 l. *fin. verſ. Reddantur*, C. *de captiv. & poſtlim.* & eſt
ratio, quia ut ibi dicit gloſ. *in verb. Pendet*; poſtli-
minium habet duo capita, unum eſt quia reverſus
recuperat omnia: & hoc fundamentum eſt ſuper
veritate: aliud eſt quia is, qui captus eſt, fingitur
in civitate ſemper fuiſſe, & ſemper habuiſſe jura,
quod eſt contra veritatem; unde quemadmodum
prælatus regularis ſi verè in ſuo monaſterio, vel
provincia ſemper fuiſſet triennio ſuo, vel bien-
nio durante, jura prælationis retinuiſſet, ut pro-
batum eſt ſupra *n. 8. & n. 41. & 42.* eodem modo ſi
fuit captus ab hoſtibus, quia ex ſecundo capite
poſtliminii fingitur ſemper fuiſſe in ſuo monaſte-
rio, vel provincia cum poſtea revertitur ex pri-
mo poſtliminii capite jura omnia prælationis re-
cuperat, ita juſtitia exigente, ut in d. c. *Cum per
bellicam, 34. q. 1.* & naturali æquitate, ut dicitur
in l. *Poſtliminium, ff. de capt. & poſtlim. reverſ.*

45 Quæ omnia multò fortiùs vendicant ſibi locum
ubi prælatus non fuit captus ab hoſtibus, ſed à pi-
ratis vel latronibus, quia tunc etiam ſecundum
leges civiles liber permanet, ut in d. l. *Poſtlimi-
nium*, ibi: (A piratis, vel latronibus capti liberi
permanent.) & ideo retinet omnia jura ſua, &
fictio poſtliminii non eſt neceſſaria, ut dicit text.
in l. *Hoſtes, ff. eod.* & in l. *Qui à latronibus, ff. de teſta-
men.* ubi gloſ. 1. & Bart. *n. 2. verſ. Solve*, & alii
Scribentes.

46 Contigit non ita pridem hic caſus in Patre Ioã-
ne Cheron Provinciali Carmelitarum Vaſconiæ,
qui rediens à Capitulo generali in Vrbe celebra-
to die 31. Maii 1648. fuit in mari captus à Turcis,
& cũ Generalis Ordinis de illius captivitate cer-
tior factus fuiſſet, creavit Vicarium provincialé;
ſed eo conquerente, quod Vicario nomine non
poſſet provinciam gubernare, & regularis obſer-
vantia multum periclitaretur, cumque nulla ſpes
ſubeſſet redemptionis Patris Cheron, Comitia
Provincialia indixit, in quibus die 8. Maii 1650.
idem Vicarius in Provincialem electus eſt. Sed
die 6. Aprilis immediatè præcedentis antiquus
Provincialis præter ſpem redemptus Romam ve-
nit. & poſtulavit ſibi reddi provincialatum; ſed
Generali renuente, recurſum habuit ad SS. D. N.
reque à Sanctitate ſua ad S. Congregationem E-
piſcoporum, & regularium delata, tametſi non-
nulli regulares contenderent electionem ſecundi
Provincialis fuiſſe legitimam, nec Provincialem
redemptum poſſe provincialatum repetere, ut in
ſpecie P. Lezana in ſuis conſultationibus noviſſi-
mè impreſſis *conſultatione 42.* nihilominus S. Con-
gregatio mandavit Generali Ordinis, ut P. Che-
ron in poſſeſſione provincialatus manuteneret,
& reintegraret electionem novi Provincialis
cum omnibus inde ſequutis caſſando, & annul-
lando, contrariis non obſtantibus, die 12. Augu-
ſti 1650.

De Simonia.

Cap. Tua nos.

SVMMARIVM.

1 *Simoniacus eſt clericus, qui confert Eccleſiæ bona ſua eo pacto ut recipiatur in canonicum, & illa ſibi retineat pro præbenda.*
2 *Ius Canoniæ eſt quid ſpirituale, & non cadit in laicum.*
3 *Simoniacum eſt beneficium fundare, vel dotare eo pacto, vt ſibi conferatur.*
4 *Simoniacum eſt pactum præſentandi ſeipſum à fundatore appoſitum in erectione beneficii, & irrita eſt erectio, & inſtitutio inde ſequuta. & n. ſeq.*
5 *Præſentatio acquiritur ius ſpirituale ad beneficium obtinendum, & Epiſcopus compelli poteſt inſtituere.*
6 *Simoniacum eſt pro præſentatione aliquid temporale dare, vel accipere.*
7 *Beneficium obtinens à ſe fundatum cum pacto præſentandi ſe ipſum an faciat fructus ſuos, & n. ſeq. vſque ad n. 15.*
8 *Simoniacus eſt intruſus, carens titulo vero, & putativo.*
9 *Et ſemper eſt in mora reſtituendi ſicut fur.*
10 *Et tenetur ad reſtitutionem omnium fructuum etiam qui percipi potuiſſent à diligenti poſſeſſore.*
11 *Dominium ſequuta tradititione transfertur ex contractu etiam inutili; non tamen nullo, & contra legem.*
12 *Clauſula*, & non alias, &c. *facit diſpoſitionem conditionalem.*
13 *Pecunia per ſimoniam collata an & quando ſit reſtituenda ei, qui contulit.*
14 *Retentio facilius datur, quàm petitio.*
15 *Pactum omne, & conventio in beneficialibus, & aliis ſpiritualibus ſimoniam inducit.*
16 *Simonia non eſt deducere in pactum iuris communis diſpoſitione.*
17 *Etiamſi in actu receptionis fuerit oppoſitum.*
18 *Collatio beneficii ſub conditione, ſi reſederis, valida eſt.*
19 *Collatio beneficii facta eo pacto, vt proviſus ſolvat penſionem collatori debitam, non eſt ſimoniaca.*
20 *Simoniacus non eſt Sacerdos abſolvens pœnitentem eo pacto, ut rem ſibi ſublatam reſtituat.*

21 *Peccatum non dimittitur niſi reſtituatur ablatum.*
22 *Pactum dandi ſpirituale pro ſpirituali an fieri poßit ſine vitio ſimoniæ, remißivè.*
23 *Simoniacum non eſt in actu receptionis, vel ingreſſus ad ius ſpirituale aliquid dare, vel offerre ſine pacto, vel conditione.*
24 *Gratis recipi poteſt gratis oblatum.*
25 *Simoniam non inducit datio mutua ſpiritualium, & temporalium, quoties vna non cauſatur ab alia.*
26 *Secus ſi actus ſint correſpectivi.*
27 *Eſt tamen vitanda propter ſpeciem mali.*
28 *Accuſatus non debet ingredi domum iudicis.*
Opus per ſe laudabile, ratione temporis reprobatur. ibidem. & n. ſeqq.
29 *Simoniæ ſuſpicionem præſefert nummos in concham mittere, dum baptiſmus ſuſcipitur.*
30 *Fructuum deductiones, & ſolutiones, quæ ex prava conſuetudine, aut conſtitutionibus fiunt tempore ingreſſus, vel poſſeßionis, reprobantur à Concilio Trid. & Conſtitutione Pij V.*
31 *Preces humiles à digno oblatæ pro beneficio obtinendo ſimoniæ, aut ambitionis vitium non inducunt.*
32 *Secus ſi ab indigno.*
33 *Preces, quas pro ſe quis porrigit, vt in prælatum eligatur, ambitioſæ ſunt, & illicitæ.*
34 *Epiſcopatum appetere non licet.*
35 *Primatus fugientem ſe deſiderat; deſiderantem ſe horret.*
36 *Munuſcula conferentes Prælatis, & rogantes pro beneficio adipiſcendo, an ſimoniam committant.*
37 *Electus offerens ordinatori, vel conſecratori ſuo electuarium, vel aliud quidpiam modici pretij, non cenſetur ſimoniacus ibidem.*
38 *Conſuetudo, cuius vigore canonicus novus ſingulis canonicis chirothecas diſtribuit poſt admißionem ad fructus, & diſtributiones, ſublata eſt à Concilio, & Bulla Pij V.*
39 *Simonia eſt quo ad Deum & in parvis, & in magnis muneribus, ſi animus iudicis ex eis flectatur.*
40 *Simonia mentalis ſolum Deum habet vltorem. & n. 45*
41 *Eccleſia non iudicat de occultis. & n. 45.*
42 *Simonia mentalis non inducitur in ſimoniacis de iure eccleſiaſtico, ſed tantùm in ſimoniacis de iure divino.*
Contrarium n. 44.
43 *Simonia in beneficialibus an ſit prohibita de iure divino. remißivè.*
44 *Simonia mentalis peccatum per ſolam pœnitentiam aboletur.*
45 *Intellectus c.* fin. infra eod. *ibid.*
Eccleſiæ vltioni non ſubduntur quæ in finibus nudæ voluntatis conſiſtunt.

1 TVA NOS. Si clericus eo pacto bona
ſua confert Eccleſiæ, ut recipiatur in
canonicum, & illa ſibi retineat pro pre-
benda. ſimoniacus eſt: ſecus ſi hoc fiat
ſine pacto hoc dicit; dividitur in duas partes.
In prima ponitur deciſa conſultatio. In ſecunda
reſponſio, ibi, *Devotioni*: & hæc ſubdividitur in
duo membra. Secundum ibi, *Si verò*: cujus limi-
tatio ſubnectitur ibi, *Licèt autem*,
2 Nota primò jus canoniæ eſſe quid ſpirituale

unde non cadit in laicum, ut in c. 2. cum ibi notatis per Innocen. *ſupra de inſtitut.* Ideoque pro jure canoniæ obtinendò ſimoniacum eſt temporale aliquid dare, vel promittere, ut hic deciditur: concordat cap. *Iacobus infra eod.* & notant *hic* Anton. de Butrio *num.* 2. Abb. *num.* 3. & Marian. Socin. *n.* 4. *in* 3 *notab.*

3 Secundò nota eſſe ſimoniam fundare, vel dotare canonicatum, vel aliud beneficium eccleſiaſti,
cum eo pacto, ut beneficium illud ſibi conferatur,
4 de quo hic eſt caſus apertus. Vnde cum quidam
clericus non ita pridem ſua bona patrimonialia contuliſſet pro erectione Archipresbyteratus in Cathedrali Eccleſia cum reſervatione juris patronatus eo pacto adjecto ut poſſit ſeipſum præſentare, & non aliàs: conſultus ab eodem clerico reſpondi erectionem, & inſtitutionem inde ſequutam fuiſſe ſimoniacam; & nullam per hanc decretalem, & opus eſſe nova erectione, & proviſione Sedis Apoſtolicæ quam poſtea idem cle-
5 ricus impetravit à S. D. N. Vrbano VIII. Ex præſentatione enim acquiritur præſentato jus ſpirituale ad beneficium obtinendum, & Epiſcopus poteſt compelli ad inſtituendum, ut in cap. *Cum Bertholdus*, & ibi Abb. *num.* 11. *de re iudi.* & in cap. *Dilectus, de off. Legati.*

6 Vnde ſicut ſimoniacum eſt dare aliquid temporale pro collatione, ſeu receptione, ut hic, aut pro inſtitutione, ut in cap. *auctoritate*, & ibi Abb. *de Inſtit.* cap. *in tantum*, & cap. *Audivimus infra eod* cum concordan. ita & pro præſentatione, ut pluribus probat Lambertin. *de iurepatr. in* 2. *par. primi libri in* 9. *quæſt. principali art* 11, *num.* 1. & ſæpius concludit Rota Romana, ut teſtatur Horat. Mand. ſ ad Roman. *conſ.* 317. *Circa propoſitum.*

7 Amplius conſultus, an prædictus clericus ſuos fecerit fructus Archipresbyteratus ut præfertur, erecti; reſpondi feciſſe à die datæ litterarũ Apoſtolicarum, & habitæ poſſeſſionis ad præſcriptum Extravag. *Iniunctæ, de elect.* Quo verò ad fructus antea perceptos, cum in litteris nulla fiat condo-
8 natio imò appoſita ſit clauſula Per hoc tamen non intendimus geſta per Ordinarium aliquatenus approbare: dubitatio emergit, quia ſimoniacus eſt intruſus carens titulo verò, & putativo, & dicitur fur, & invaſor, c. *Ordinationes* 1. *quæſt.* 1.
9 cap. *Ordinationes*, 9. *q.* 1. Et ideò ſemper eſt in mora reſtituendi ſicut fur, ut dicunt Tancredus, Ioannes, quos ſequitur gloſſa communiter approbata in cap. *Niſi cum pridem*, *in ver. Sed duntaxat*, *de renunc.* Ioan. Andr. *ibid. num.* 4. Bald. *n.* 1. Butr. *num.* 8. *verſ. Conclude mentem gloſſæ*, & *verſ. Infertur tertiò*, Henric. *col.* 1. *ante med verſ. Aut non habet titulum*, & Cardin. *in* §. *Intueri*, *num.* 2.
10 & ſimoniacum in beneficio teneri ad reſtitutionem omnium fructuum etiam qui percipi potuiſſent à diligenti poſſeſſore, docet S. Thomas *in* 2. 2. *q* 100. *art.* 1. *ad* 2. & *in* 4. *diſt.* 25. *q.* 3. *art.* 1, *quæſt* 3. *ad* 2. & Sylveſt poſt Archidiac. *in ver. Simonia, n.* 13. *verſ. Octavo.*

11 Cæterum etſi memoratus clericus ſuos non fecerit fructus tamquam beneficiales, ſeu eccleſiaſticos eo quod erectio canonicatus, & inſtitutio nulla fuerit, ut prædixi; tamen videtur illos feciſſe ſuos tamquam patrimoniales, & laicales; quia oblatio bonorum quam fecit eccleſiæ cum pacto præſentandi ſeipſum fuit invalida tamquam ſimoniaca, ut hic in textu, & conſequenter clericus dominium bonorum oblatorum à ſe non abdicavit nec illud tranſtulit in eccleſiam ex contractu nullo, & vitioſo: nam licèt regulariter ex contractu etiam inutili transferatur dominium ſequuta traditione, ut l. *Eleganter, in prin. ff. de pignorit. act.* tamen ſecus eſt, ſi contractus ſit nullus, & contra legem, ut notat Bart. in l. 1. §. *Si vir in fine, ff. de acquir. poſſ.* Paul. de Caſtro *conſ.* 244. *Viſo & examinato, in fine lib.* 2. & ex contractu à lege im-
12 probato nec poſſeſſionem tranſferri reſpondit Alexand. *conſ.* 69. *circa primum, num.* 14. *lib.* 5 præſertim ſtante clauſula, *& non alias aliter nec alio modo*, quam dictus clericus adjecit pacto præſentandi ſeipſum, quæ facit diſpoſitionem conditionalem, ita ut niſi conditio purificetur, perinde ſit ac ſi ab initio bona ſua eccleſiæ non obtuliſſet, ut per Cæphal. *conſ* 118. *n.* 13. & 14. *lib.* 1.
13 Non obſtat ſi dicitur. Pecunia per ſimoniam collata eccleſiæ ſæculari non eſt reſtituenda ei qui contulit, quia turpiter, & contra juſtitiam dedit; ſed eccleſiæ in cujus ignominiam data fuit, ut in cap. *De hoc, ſupra eod.* cap *Si quis in atrio*, 17 *q.* 4. & in *Authen. de ſanctiſſ. Epiſc.* §. *Sed neque*, & hoc ſi ſolus Prælatus, vel alius de eccleſia deliquerit; quod ſi eccleſia fuerit in culpa, puta quia totum Collegium conſenſit ſimoniæ, tunc etſi applicari non deberet eccleſiæ, quia talis lucri reddidit ſe indignam; tamen nec debet reſtitui danti, ſed à ſuperiore pauperibus erogari; quemadmodum pecuniam Iudæ traditam à Iudæis nec Iudæi retinuerunt, nec Iudæ remanſit, ſed data eſt in Cœmeterium pauperũ peregrinorum, ut patet *Matth* 26. & ita poſt multa concludit, & diſtinguit gloſ *fin.* in d. c. *De hoc*, & ibi fuſiùs Hoſtien. Ioan. Andr. & alii Turrecr. in cap. *Si quis dator*, *in verb. Reſtituere*, 1 *q* 3 & latius in cap. *Non eſt putanda*, 1. *q.* 1. ubi hanc diſtinctionem pluribus comprobat & eſt communis theorica, ut ibi teſtatur Præpoſ. *num* 1. poſt Anton de Butr. & Abb. in d. cap. *De hoc*, quam etiam ſequitur S. Thom. *in* 2. 2. *q.* 100. *art.* 6. *ad* 1. & 4.

Id interim non obſtar, quia procedit de iuris rigore. At verò ex miſericordia in tribus caſibus pecunia ſimoniacè accepta reſtituitur ei, qui dedit. Primus eſt, cùm dans religionem ingreditur, ut per Innocen. in d. cap. *De hoc, in ver. Eccleſia*, qui ad hoc allegat cap. *Veniens*, *ſupra eod.* c. *De lapſis*, 16. *q.* 6. & cap. *Si quis ita*, 27. *q.* 1. Secundus eſt, cùm dans pecuniam non habet unde vivat; & in hoc caſu Hoſtien. & alii intelligunt textum in d. c. *Veniens*, ubi reſtitutio jubetur fieri Presbytero, qui per ſimoniam dedit. Tertius eſt, cùm dans pecuniam ſimoniacè erravit in jure, vel in facto: tunc enim ex miſericordia fit ei reſtitutio, ut tenet Hoſtien. Io. Andr. & Præpoſ. *locis citatis*, & Sylveſt poſt Rayn. *in ver. Simonia*, *num.* 20. *verſ. Poſſet tamen ex miſericordia*, & hic propriè eſt caſus noſter, quia clericus, qui fecit pactum de præſentando ſeipſum, hoc egit bona fide igno-
14 rans diſpoſitionem hujus Decretalis.

Ac præterea hic non eſt agendum de reſtitutione, quia idem clericus poſſeſſionem bonorum à ſe non abdicavit: eodem enim contextu, quo illa contulit eccleſiæ ſibi retinuit pro præbenda. Explorati autem juris eſt faciliùs dari retentionem, quam petitionem, l. *Sed etſi poſſeſſor*, *ff. de iureiur.* l. *In bonæ fidei*, *C. de pact.* l. *Per retentionem*, *Cod. de vſur.* l. 2. & ibi Bald. *in* 3. *notab. Cod. de fideicomm.*

comm. Paul. *de Caſtro conſ.* 19. *Vltra ea*, *in princ. lib.* 2.

15 Tertiò nota ibi, *cum in talibus*: omne pactum, & conventionem in beneficialibus, & aliis ſpiritualibus ſimoniam inducere, ut eſt textus *hic*, & in cap. *Cum pridem*, & cap. *fin. ſupra de pact.* in cap. *Quam pio*, 1. *quæſt.* 2. in cap. *Vt noſtrum*, *ut eccleſ. benefic.* & in cap. *Quæſitum*, *de rer. permut.* cum concordan. & hic notant gloſ. 1. Hoſtien. *n* 1. *in ver. Omnis pactio*, Butr. *num.* 2. *in* 2. *notab.* & Cardin. *num.* 1. Roman. *conſ.* 317. *Circa propo-*
16 *ſitum*, *in fine*, & *conſ.* 359. *Quia beneficii*, *in princip.* & *per totum.* Intellige niſi in traditione ſpiritualium deducatur in pactum diſpoſitio juris communis, quia hoc non inducit ſimoniam, ut eſt text. in cap. *Ex parte*, *il ſecondo*, *ſupra de cleric. non reſiden* & notant gloſ & Innocen. in cap. *Cum M. de Conſtit.* gloſſa in cap. *Ad audientiam*, *il ſecondo*, & ibi dixi *num.* 13. *de reſcript* Item gloſſa in cap. *Significaſti*, *de elect.* gloſſa in cap. *Significatum*, *de præben.* & gloſſa in cap. *Olim*, *il primo*,
17 *de reſtitut. ſpoliato*. Nulla enim conditio à jure communi approbata reddit actum ſimoniacum, etiamſi tempore conceſſionis fuerit appoſita, ut reſpondit Gemin. *conſ.* 84. *num.* 14. *verſ. Non obſtat quod iſta conditio*, Cravett *conſ.* 145. *num.* 4.
18 Hinc fit ut valeat collatio beneficii ſub conditione *ſi reſederis*, ut probatur in d. cap. *Ex parte*, ubi patet valere juramentum de reſidendo præſtitũ in receptione Præpoſituræ: & tenet Gemin. *d. conſil* 84. *num* 5. *verſ. Item valet collatio*, & Io And.
19 poſt Archid. in cap. 1. *de iureiur. lib.* 6 Hinc etiam fit ut ſimiliter valeat collatio beneficii facta eo pacto ut proviſus ſolvat penſionem antiquam, & conſuetam ſolvi ipſi collatori, ut per Gemin. *d. conſil.* 84. *num.* 4. *verſ. Et dico quod tale iuramentum.*
20 Quod verum puto etiam in his, quæ ſunt prohibita, quia ſimoniaca ſecundum ea, quæ notantur in cap. *Ex parte*, *il ſecondo*, in gloſſa *in ver. Dimittere*, *ſupra de offic. deleg.* Quid enim ſi pœnitens in Sacramento Pœnitentiæ confiteatur ſe aliquid furto ſubtraxiſſe ipſi Confeſſori, certè nulla eſſet ſimonia ſi Sacerdos diceret, Nolo te abſolvere, niſi reſtituas. Imò cùm non teneatur Sacerdos rem ſibi ſubtractam pœnitenti condonare, non poteſt illi abſolutionis beneficium impende-
21 re, niſi facta reſtitutione, quia non dimittitur peccatum, niſi reſtituatur ablatũ. cap. *Si res aliena*, 14. *q.* 6. cap. *Quamquam*, *de uſur. lib.* 6. & regula *Peccatum*, *eod. lib.* ubi notat gloſſa *magna poſt princip. verſ. Secundum alium intellectum*, & Abb. in cap. *Cùm tu*, *infra de uſur.* Et quamvis S. Thom. *in* 4. *diſt.* 25. *quæſt.* 3. *art.* 3. *ad* 2. dixerit ſimoniam eſſe ſi quis det aliquod ſpirituale debitori, ut recuperet quod ſuum eſt: tamen in ſumma, ideſt in 2. 2. *q.* 100. *art.* 1. *ad* 7. ubi loquitur ferè per eademmet verba, non ab re exemplum illud prætermiſit. De quo tamen vide quæ notantur in cap. *Qui ſtudet*, 1. *q.* 1. & in c. *Dilectus*, *il primo*, *in gloſ. prima ſupra eodem*, & ibi per Abb. plenius diſtinguentem *in ſecondo notab.* & per Thomam Campegium *in tract. de Annatar. inſtitutione num.* 15 ubi ſequitur doctrinam Divi Thomæ; circa quam vide etiam quod
22 ſcripſi in c. *Ad audientiam, il ſecondo num.* 19 *ſupra de reſcript.* An autem pactum dandi ſpirituale pro ſpirituali fieri poſſit ſine vitio ſimoniæ, dic ut per Archid. in c. *Quam pio*, *num.* 2. 13. *q.* 2. & ibi ple-

nius per Præpoſ. *num.* 2. & Abb. in cap. *Statuimus*, *de tranſact.*
23 Quartò nota ibi, *purè conſentiant*: etiam tempore ingreſſus, vel receptionis ad jus ſpirituale poſſe aliquid dari, vel offerri abſque vitio ſimoniæ; dummodò liberaliter id fiat, & pactum, ſeu
24 conditio nulla interveniat: nam gratis poteſt recipi gratis oblatum, cap. *Dilectus*, *il primo in fine*, *ſupra eod.* nec ideò minus receptio gratuita dicitur, arg. l. *Si remunerandi*, *ff. Mand.* cap. *Iudices*, 1. *q.* 1. cap. *De eulogiis*, 18. *diſt.* & l. *Solent*, §. *fin. ff. de offic. Proconſul.* Et pro hac parte diſputando determinat gloſſa in cap. *Emendari*, 1. *q.* 1. & gloſſa in cap. *Quam pio*, *in verb. Poſtmodum*, 1. *quæſt.* 2. & gloſſa noſtra *hic in ver. Purè conſentiant*, Hoſtien. *num.* 3. Butr. *in* 3. *notab.* Abb. *numero* 4. & pleri-
25 que alii. Vnde conſequitur ut datio mutua ſpiritualis, & temporalis juris ſimoniam non inducat quoties una non cauſatur ab alia ut formaliter inquit Butr. *num.* 3. ſecus ſi actu eſſent corre-
26 ſpectivi ita ut unus haberet reſpectum, ſeu relationem ad alterum, ut per Cardin. *num* 2. *in* 3. *no-*
27 *tab.* & Felin. *num.* 1. Subdit tamen Hoſtien poſt gloſſam cavendum eſſe ne fraus ſub ſpecie talium munerum committatur, cap. *Si quis neque*, 1. *q* 1. nam etſi planum ſit ſimoniam, vel quaſi non committi niſi pacto interveniente, vel quaſi, ut hic probatur: niſi mentalem, ut in cap. *fin.* ... *eod.* tamen quia eſt mentalis, quæ facilè in prædictis intervenire poteſt, vitari debet; idcircò ſecundum Hoſtienſem prima opinio, quàm hic ponit gloſſa, honeſtior, & tutior eſt: & ſequitur Cardin. *in prima oppoſit.* Adde gloſſam præallegatam in d. c. *Emendari*, 1. *q.* 1. quæ notabiliter dixit hoc vitan-
28 dum eſſe propter ſpeciem mali, arg. cap. *Conſtitutus de tranſact.* & l. *Vnica*, *ff. ad leg. Iul. de ambitu*, ubi habetur accuſatum non debere intrare domũ judicis: nam opus per ſe laudabile, ratione temporis reprobatur, & ne malignandi occaſionem
29 inducat. Quemadmodum etſi nummos in concham mittere opus pietatis ſit; tempore tamen ſuſcipiẽdi Baptiſmi præſefert ſimoniæ ſuſpicionẽ, argum. d. l. *Vnica*, adeo ut etiamſi ſub aliquo prætextu tempore prohibito detur, præſumptio ſimoniæ non evaneſcat, cap. *Si quis ægritudine*, 57. *diſt.* & cap. 1. 8. *q.* 3 Idem notat gloſ. in d. cap. *Quam pio, in ver. Subſidii*, 1. *q.* 2.
30 Et hanc partem hodie non obſcurè videtur probaſſe Concilium Tridentinum in *cap.* 14. *ſeſſ.* 24. ubi deteſtatur conditiones, ſeu deductiones ex fructibus, ſolutiones, promiſſiones, compenſationes illicitas, aut turnorũ lucra, quæ in aliquibus eccleſiis ex eorũ conſtitutionibus, aut ex prava cõſuetudine interponuntur in electione, præſentatione, nominatione, inſtitutione, confirmatione, collatione, vel alia proviſione, ſive ad poſſeſſionẽ alicujus Cathedralis Eccleſiæ, vel beneficii, mandatque Epiſcopis, ut quæcumque hujuſmodi in uſus pios non convertuntur, atq; ingreſſus eos, qui ſimoniacæ labis, aut ſordidæ avaritiæ ſuſpicionem habent, fieri non permittant.

Pondera hoc decretum quia non ſolum reprobat conditiones & promiſſiones, ſed etiam ſolutiones, & fructuum deductiones, quæ fiunt in actu proviſionis beneficii ſeu tempore ingreſſus: nec tantũ reprobat quæ verè ſunt ſimoniacæ, ſed etiã quæ ſimoniæ, & avaritiæ ſuſpicionem inducunt. Vnde cùm ea quæ dantur tempore ingreſſus, ſeu